

Összegzés

A 2016 tavaszán elvégzett felmérés arra szeretett volna válaszokat kapni, hogy kik foglalkoznak ma Magyarországon gyermekszínházi csoportok vezetésével, milyen körülmények között működnek ezek a csoportok és végezetül arra kerestük a választ, hogy hogyan lehetne még jobba, szervezettebbé tenni a WSO-t, Hogyan lehet még gördülékenyebbé tenni a lebonyolítást mind a helyi szervezők, mind pedig az MDPT részéről.

Megállapítható, hogy a gyermekszínházi csoportvezetők többsége magasan képzett, elsősorban a szakirányú képzések valamelyikén diplomát szerzett, és/vagy 120 órás képzést végzett, nagy gyakorlattal bíró, általában 15 éve ezzel foglalkozó szakember. Hiányzik a pályakezdő réteg és a középmezőny, akik most ismerkednek a gyermekszínházi mozgalmal, illetve a feljövő generációhoz tartoznak. Vannak a nagy öregek, s nincs jelentős utánpótlás.

A központ a főváros, a megyei jogú városok és a városok, hiányzik a falusi színházi jelenléte.

Elsősorban az általános iskolák jelentik a bázist, ahol órarendbe beillesztve, vagy ingyen-szakkörként, minimális támogatással zajlanak a próbák.

A csoportok elsősorban saját közösségük előtt lépnek fel, minimálisan járnak el más iskolába, ugyanakkor a WSO megyei találkozóin rendszeresen részt vesznek.

Más fesztiválok, találkozók, való megmérések kb. a csoportok egyharmadára jellemző.

A találkozók, elsősorban a többi gyerekcsoport produkciójának megtekintése a fontos, a bemutatkozási lehetőségre és a szakmai beszélgetésen kapott szóbeli visszajelzésre számítanak a csoportvezetők.

A WSO része a produkciók minősítése, melyet külön kell kérnie a csoportnak. A válaszadók háromnegyede a találkozók fontos részeként tekint a WSO minősítésére. A minősítés a csoport számára a legfontosabb, ők várják a visszajelzést, majd természetesen szakmai visszajelzés a csoportvezetőknek is. A csoport létét nem befolyásolja, hogy milyen minősítést kapnak sem a szülők, sem pedig a csoport fenntartója felé.

Támogatásra elsősorban szakmai továbbképzésekben és a megfelelő szakirodalomhoz való hozzájutásban számítanak, ugyanis a felmérésben részt vevő csoportvezetők felének a saját környezetükben semmilyen szakmai konzultációs lehetősége nincs.

Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Találkozó és Fesztivál... 26...

Megyei bemutatók, 1. rész

Időrendben haladunk. (A Borsod-Abaúj-Zemplén és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei bemutatóról lapzártáig nem kapunk beszámolót.) A megyei bemutatók folytatásával, a regionális találkozókról és az országos fesztiválról szóló írásokkal következő lapszámunkban visszatérünk a gyermekszínházi ez évi jelentős eseményeire. (A szerk.)

Heves megyei bemutató

Eger, 2017. március 31.

Matektanárként Egerben

Nézem a sirokiak *Kőműves Kelemen* előadását, a szereplők energiáját, hitét, komolyságát, azt az akaratot, amellyel mindenki hozzájárul az előadás sikeréhez. Hagyom, hogy hassanak rám a katartikus pillanatok, irigykedem, micsoda munka folyhat a próbákon.

Nézem a másik siroki csoport *Melyikük a legbolondabb?* kérdésfelvetését... Megint megbizonyosodom, hogy a színpadi csend is lehet lendületes, hogy az önirónia saját problémáink feldolgozásának eszközévé válhat. És hogy a színpad micsoda intellektuális munka: három történet egymáson keresztül „indáztatása” komoly tervezést igényel.

Nézem a karácsondiak Benedek Elek-meséjét. A főszereplők tisztasága, kisugárzása lenyűgöz. A nem főszereplők is kapnak annyi feladatot, hogy ne érezzék másodlagosnak magukat. Az egész előadáson látszódik a gondos tanári munka.

Nézem az egriek Csalóka Péterét. Látszik, hogy a csoport első előadása, de vannak szépen kidolgozott jelenetek, van színpadi fegyelem és van jövő.

És kész. Nem látok több előadást. Ahogy másnap sem: Békés megyébe mentem volna, ha nem maradt volna el érdeklődés hiányában...

Hazafelé az jutott eszembe: megnézném még egyszer mindegyik előadást. Nem színpadi szemmel. Külön-külön elnézegetném mindegyik szereplőt: milyen lehet matekórán? Ért-e valamit belőle, vagy már régen elvesztette a fonalat? Unatkozik-e? Simogatja-e a pad alatt a simogatógépet? Megtippelném, melyik lehet az a néhány gyerek, aki mégiscsak képből van, aki netán még élvezi is az iskola „tanulós” részét. Sokszor hallok mostanában a tehetséggondozás fontosságáról. Ami például azt is jelentheti, hogy a matek fonalat rég elvesztő gyerekeket feltesszük a színpadra. Azokban a megyékben is, amelyekben az idén szokatlanul kevés csoport jelentkezett a találkozóra.

Achs Károly beszámolója

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei bemutató

Kisvárdai, 2017. április 1.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei találkozó megrendezésére a Kisvárdai Várszínház és Művészetek Háza vállalkozott. A közel 300 km-es út után felüdülés volt az izgatott, boldog gyerekszínjátzókkal találkozni.

Az első fellépő csoport Nyíregyházáról érkezett, vezetőjük-rendezőjük Vona Éva. A *Hallgassatok meg!* című szerkesztett műsorban Tomku Ilona kortárs költő versei hangzottak el. Nagyon jól válogatta össze a rendező a verseket, mert a hét szereplő nagyszerűen, személyessé téve tudta azokat tolmácsolni. A kamaszok életéről szóló műveket szituációkba helyezték, de elsősorban a szöveg erejében bíztak, a szövegek mögöttes tartalmát nem bontották ki játékkal. Tudatos, szép munka, ízlés, igényesség jellemezte a produkciót, arany minősítést érdemltek.

Ajakról Tormáné Szabó Ilona három Huncutkák-csoporttal is szerepelt. Az *Okosságpasztilla* című didaktikus jelenetet az üde, vidám előadásmód és ötletes színházi megoldások, például a szöveg nélkül, csak zenére előadott jelenetrészek tették élvezetessé. A *fájós fogú oroszlán*, illetve A *soványító palacsinta* című produkciókban is nagy kedvvel, felszabadultan vettek részt a játszó, ami minden esetben a felkészülési időszak kiváló pedagógiai munkájának az eredménye. A jelmezek is a szereplők egyénítését szolgálták, jó ízléssel, változatos módon. (Az ajakiak egy arany és két ezüst minősítést szereztek.) Janikovszky Éva *Kire ütött ez a gyerek* című művéből az elmúlt három évtizedben már nagyon sok előadás született, most az újfelhértői csoport vállalkozott egy részlet előadására, Szilágyi Ildikó vezetésével. A mintegy tíz perces produkciót hihetetlen sok térformával, nagyon jó tempóban és nagyon nagy kedvvel adta elő tizenhat gyerek. Példa volt az előadás arra is, hogy annyit vállaltak, amennyit jól, élvezetesen tudtak előadni (arany minősítést kaptak).

A Dombrádról érkezett Csiribiri csoport a *Hófehérke* történetére készített egy – oktató célzatú – jelenetet Kiss Lászlóné vezetésével, bronz minősítést kaptak.

Szabó Antalné évek óta ötvözi a bábjátékot a színjátszással, idén is erre láttunk példát *A ludak királynője* című produkcióval, ezüst minősítést kaptak.

Az ibrányi Csodavarázs csoport *A falu bolondja avagy a bolond falu* című mese előadására vállalkozott Szigetiné Tóth Enikő vezetésével. Elsősorban a hangsúlyozásra, a szöveg érthető tolmácsolására fordítottak figyelmet és kevésbé a játékra (ezüst minősítés, különdíj a szép beszédért).

A nagyhalászi kamaszok a *Farka kontra Piroska* című Tasnádi István darabot adták elő nagyon nagy kedvvel és jófajta energiákat mozgósítva, Szentirmai Gáborné rendezésében. Az eredeti, humoros szövegnek a sajtát, kamasz játékötletekkel való gazdagítására nem vállalkoztak, ezüst minősítést kaptak.

A nemrég felújított épületben a hatalmas, széles színpad mérete nem változott, és természetesen megint akadályt gördített a játszó számára, akik többnyire egy osztályteremben, vagy kisebb térben tudnak készülni. A színházterem nézőterét sem tudták a színjátzó megöltetni, mert külső érdeklődő nem volt. A fellépő gyerekek számára ún. kiegészítő fesztiválprogram és megvendéglés sem volt sajnós, így a fellépés lehetősége és öröme, a többi produkció megtekintése tudott élményt adni a gyermekszínjátzó csoportoknak Kisvárdán.

Szakall Judit beszámolója

Fejér megyei bemutató

Székesfehérvár, 2017. április 7.

1.

2017-ben ismét a székesfehérvári Fejér Megyei Művelődési Központ Művészetek Háza adott otthont a megyei találkozóknak. Gonda Emma munkatársai a mostoha körülmények ellenére igyekeznek évről évre olyan találkozót szervezni, amely képes kiszolgálni az érkező csoportok minden igényét. Az anyagi- és emberi erő-

hiány mindazonáltal idén is rányomta a bélyegét a találkozóra. Nehezíti a találkozó-hangulat kialakulását az is, hogy a résztvevő csoportok szórványosan nézik egymás előadásait, a szoros program sokszor ezt nehezen is teszi lehetővé.

MINI COMENIUS SZÍNKÖR, Comenius Iskola, Székesfehérvár, *A mi Ginánk*, Geszterné Hollósi Kornélia Szabó Magda Abigél című regénye a mai általános iskolai korosztály számára kevésbé ismert. A háború sűrűjében, zárt iskolai közegben játszódó történet kevés fogódzót ad a színpadi átdolgozáshoz – a javasolt 25 percbe belesűríteni pedig gyakorlatilag lehetetlen.

A helyi Comenius Iskola színjátszó csoportjának előadása is azzal küzd, hogy a történet minél szélesebb spektrumát be tudja mutatni. Történetüknek nem véletlenül adják *A mi Ginánk* címet – Abigéllal egyáltalán nem foglalkoznak, számukra a gyereklányok barátsága, az életüket hol széppé, hol mostohává tevő események a fontosak.

Az előadásnak az a szintje, amelyben a Matula leány csapatát ismerjük meg – látjuk szeretni, gyűlölni vagy csak egyszerűen élni –, kiválóan működik. A játékosok érett, izgalmas alakításokat varázsolnak a színpadra, hitelesen ábrázolva az érzelmek hullámvásárát. Az előadás többi szegmense – a háború réme, a Kuncz Feri-szál, a Matula tanári kara, az iskola falai közé be-beszüremkedő külvilág – csak felmutatás szintjén jelenik meg az előadásban, ami azt az érzetet kelti, mintha maguk az alkotók sem akarták vagy tudták volna eldönteni, hogy melyik ujjukat harapják meg, a regény melyik rétegét hagyják ki úgy a sztoriból, hogy az mégis épkézláb maradjon.

Színvonalas, igényes színpadi munkát láttunk!

PETŐFI KISSZÍNPAD 5. D, Petőfi Sándor Gimnázium, Sárbogárd, *A gyöngyréti kísértetek*, Huszár Károly A sárbogárdi csapat idén Roberto Piumini *Bambilla, a kismanó* című művét álmodta színpadra. Az előadás játékos, ötletes megoldásokkal operál – külön említeném a kontinenseken át történő utazás humoros, térképes megjelenítését. A gyerekek nagy élvezettel, játékkedvvel vetik bele magukat a helyzetekbe.

A történet, illetve annak elmesélési módja mindazonáltal alá lö a korosztálynak, a láthatóan rutinnal bíró csapat mintha többet, erősebb anyagot is elbírna. Köszönet illeti meg a felkészítő Huszár Károlyt, hogy évről évre megbízható, gyerekbarát pedagógiával készíti fel a csoportjait a WSO-ra, s köszönet illeti a csapatot is, hogy koncentrált összjátékkal, őszinte energiákkal vannak jelen a színpadon.

PRIKULICSOK CSOPORT, Hang-Szín-Tér Művészeti Szakgimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium – Szín-Tér Egyesület, Székesfehérvár, *A boszorkánypalánta*, Nagy Judit

A Prikulicsok csoport – saját bevallásuk szerint – idén jelentkezett először a WSO megyei fordulójára. Évek óta folytatnak Fehérváron művészeti munkát, felnőtt csoportjaik vannak, s most jött el az idő, s született meg az igény, hogy gyerekcsoporttal is foglalkozzanak.

Lázár Ervin történeteit sok esetben nehéz színpadra vinni. Különös hősei vannak, akik különös dolgokat csinálnak, ami helyenként jobban működik, ha az olvasó fantáziájára bízunk, mintha megpróbáljuk azt színpadra tenni.

A boszorkánypalánta című előadás komoly színházi igénnyel készült – ami azt is eredményezi, hogy helyenként terjedős, hiszen a történetből igyekszik minél többet elmesélni –, s a helyszín adottságai nem is igazán képesek ezt a színházi igényt kielégíteni. A saját helyükön bepróbált díszletelemek, továbbá koreografikus mozzanatok, helyszínváltások döcögve működnek.

Ezzel együtt a gyerekeket komoly dicséret illeti, hiszen igen koncentráltan, nagy játékkedvvel és -tudással viszik végig az előadást, s dicséret illeti a csoportvezető/rendező is – az elvégzett munka így is magas színvonaláért.

KOZMA FERENC SZÍNKÖR, Baracska Kozma Ferenc Általános Iskola, *Hófehérke – egy másik történet*, Gráczer László

A baracska csoport előadása igazi megosztó előadás – témáját és a játék stílusát tekintve egyaránt. Az ismert Hófehérke-történetet átalakított formában, a mostoha királynőt áldozatszerepbe helyezve, horrorisztikus elemeket is használva állították színpadra. A nézőtérben ülő gyerekek többségétől témáját, megfogalmazását tekintve egyelőre távol van az előadás, a játékosok korát nézve ez már koránt sincs így. A misztikum, a titkos ajtó mögé nézés, az unásig ismert történetek újraértelmezése a kamaszkor sajátjai, az identitáskeresés része.

Az előadás kiállítása kifejezetten igényes, a jelmezek, a centire begyakorolt mozdulatok, a narrált mesélés végett gyakran néma szereplők alázatos jelenléte átgondolt pedagógiai és színházi munkát sejtet. A baracska fiatalok előadásában épp azt szerettük, hogy a megszokott klisék újraértelmezhetősége mellett foglalnak ál-

lást, hogy mernek kockázatot vállalni, s hogy tudják, mit csinálnak – amiért csoportvezetőjüknek is jár a köszönet –, s hogy akarva akaratlanul, de vitára ösztönöznek.

Összefoglalásként elmondhatom, hogy a Fejér megyei fordulón rengeteg remek pillanatot kaptunk, tudtunk önfeledten nevetni és bizony volt alkalmunk az elgondolkodásra, a megatódásra is. Köszönet érte a résztvevő csoportoknak és természetesen a szervezőknek is!

Varju Nándor beszámolója

2.

ÁLARC MÖGÖTT, Magyarpolányi Alapfokú Művészeti Iskola, *Hófehérke*, Benkó Zsófi Anna
Üdén, játékosan nyit a magyarpolányi Álarc mögött csoport Hófehérkéje, francia szonozmúzsika csendül fel, amire táncos-mímes könnyedséggel mozdul tizenhat lány a színpadon. Tömörítve, némajátékkal elevenítik fel a Grimm-történet előzetes mozzanatait, melyben többek közt hintón utazó királynőt látunk összehangolt, ügyes mozgással vállukon szállítva őt. Testekből épül itt palota, erdő, törpék házikójának székei, de még a mérgező almát is két összekapaszkodó pöttöm gyerkőc testesíti meg. Örömmel fogadjuk el a kínált színpadi egyezséget, miszerint hat helyett tizennégy törpe dolgozik a bányában, s leli fel Hófehérkéjét, s teszik ezt kikacsintós, szöveges reflexióval. Szerepek többszörözése következetesen vonul végig a játékban, amikor a címszereplőt vagy épp a mostohát hozzák játékba. Sok gyerek számára jut így testhezálló csillanásnyi szerepbelépés, ami a korrekt drámatanári gondolkodást mutatja.

Rendezői továbbgondolást igényel a zeneválasztás és annak bejátszási hangereje (ami néhol elnyomja a szereplők beszédét), valamint a modern táncos elemekkel bravúrosan táncoló udvari nép két tagja mögött indokolatlan tétlenül ácsorgó gyereksereg, akiknek táncos képességei is felhasználhatók volnának. Kedvenc képünké válhat az előadásból a sokfejú-arcú tükör, amely hiú-tetszelgő gazdáját szellemesen és sok kézfej-munkával élő karikírozással mutatja fel, és a finálét követő tablókép, melyben sok apró kicsi szívet formázó kézpár zárja maivá a réges-régi mesét.

PETŐFI SZÍNPAD, Petőfi Sándor Gimnázium, Sárbogárd, *A galambok élete*, Leszkovszki Anna
Saját maguk által létrehozott színpadi anyagban diákcsínyek, „kiközösítő játékok” sora bomlik ki a szemünk előtt a csoport kamasz életjátékából. Egyszerű jelzésekkel, például szemüveg által magyartanári, fém-síp használattal tornatanári szerep felvétele, célratörő jelenetezéssel, friss tempóban ismerhetjük meg a „jó tanuló” (~galamb) kirekesztés-történetét. Jól ismert helyzetek a ráismerés, a kárörvendés fájdalomát egyszerre idézik a gyerek-felnőtt közönség számára – felfeszül a figyelem a nézőtérben. Tiszta és kegyetlen tükröt tartanak a felsős színjátékosok a kockás inges eminens lány kálváriájának, reagálva saját korosztályuk és a felnőttek viselkedésmódjaira is. Történet-torzójuk a hiánykeltéssel és a törött szárnyú galamb metaforával bátran vállalhatna többet mennyiségileg, mélységében, hisz mind a korosztályi sajátosságok, mind a csoport tagjainak gyakorlottsági szintje kívánatosá teszik ezt, s még a történet is rejt magában kibontható motívumokat. Dicséretes a korosztályi problémára való színházi reflexió a témaválasztást tekintve, és a drámás nézőpontúságról tesz tanúságot, hogy az előadás nem lezárja, hanem kinyitja a befogadók gondolkodását a záró kérdésfelvetésével: „De hogy mi is lesz a galambbal, ha eltörik a szárnya, azt én nem tudom.”

SZÉZSI SZÍNKÖR, Széchenyi Zsigmond Általános Iskola, Baracs, *Lehetne máshogy is*, Ujvári Csilla
Sztori és ellensztori dramaturgiai sémájával működik a „bukott fiú” mai tanmeséje. Főhőse és a hozzá kapcsolódó, őt körülvevő család, osztály, tanár viszonyulásait figyeljük a SZÉZSI Színkör előadásában. 7-8 jelenetnyi lépésben a kamasz srác tanulmányi nehézségeinek felmutatásától a fogadóórán át, a nagyszüleivel töltött helyzetben követjük az események láncolatát, felvillan hősünk tanácsalansága egy rövid monológ erejéig, majd eljutunk a bizonyítványosztásig, a feszült szülőkkel utazásig, s végül a baleset végpontig. Kizökkentő színházi effektussal él az előadás ezen a ponton, a narrátor rákérdez az eddigi eseményekre, mit tehettek volna másképp a szereplők, hogy ne jussunk ide. Innentől az ellentörténetet állítják elénk, mely vágykép, ami több alkalommal elvárhatatlan akciókat-reakciókat mutat az alaptörténetben megtestesített karakterekkel, s reális szituációként épp ezért nehezen értelmezhető. Ujvári Csilla és a csoport tükörtörténet-keret ötlete nagyszerű, de a megvalósításban még sok újragondolnivalója akad rendezőnek és játszóknak egyaránt. A feleslegesen halmozódó és mozgatott székek a térben kaotikussá teszik a színpadképet. A narráció didaktikussága ellenére a két történet ütköztetési szándéka fontos érték a kortárs probléma feldolgozásában, karöltve azzal a folyamattal, ami a csoporton belüli munkában zajlott, és persze a más kamaszok (és felnőttek!) elé tárással.

VÖRÖSMARTY SZÍNPAD FELSŐ CSOPORT, Kápolnásnyéki Vörösmarty Mihály Általános Iskola, Gimnázium és AMI, *Fából költött vaskarika*, Kiss Zoltánné Galambos Valéria „Halálandalító” lírája, tisztabszédűsége, hangzósága hozott a székesfehérvári találkozónapjába egyedi és üdvözlendő megnyilvánulást. Jancsó Sarolta szerkesztett anyaga hol életre kel, hol üres maradt a vörösmartyos diákok szavaiban-tetteiben. A kicsik és nagyok kontrapontosságára épített dramaturgia még nem találta meg maradéktalanul a saját csapatra szabottságot, adós marad az élesebb tempóváltásokkal, a kétféle korosztály által képviselt világlátás-viselkedésmód különböző energiáinak élvezetes működtetésével. A mondókázó, népi gyerekjátékokat játszó kisgyerek világ erői és a kamaszos álmodozó-mélázó-provokáló attitűdje keveredik, váltogatja egymást szándékuk szerint. Komoly értéket mutat fel a csoport munkája Kiss Zoltánné Galambos Valéria szakmai vezetése által. Sütő András, Szilágyi Domokos, Weöres Sándor sorait jó hangsúlyozással, érthető szövegmondással szólaltatják meg a színjátszók, ám a természetes, saját hangvétele híján ezen a téren még inkább keresgélő állapotú szövegmondásokat hallunk. Színpadképeik közül az elemlempák fénypásztájában beszélő arcok nyitóképe, és az ölben altatás sokszoros képe, valamint a nagyok fekvő alakjaira terített csomagolópapírokra verset író kicsik alakjainak összképe érinti meg a nézőt.

Tóth Szilvia beszámolója

Beszámoló a Győr-Moson-Sopron megyei fordulóról

Győr, 2017. április 7.

Oroszlánkörmök és elhithető erő

A Weöres-találkozó Győr-Moson-Sopron megyei fordulója egy nagyszerű koprodukció bizonyítéka, melyben a győri Generációk Háza a professzionális szervezésért felelt, míg az Arrabona tanár-csapata (más néven a Rév Társulat, Bálint Betty, Lakatos Dorina, Balla Ricsi, Bársonyosi Dávid és Bojkovszky Zsolt) az élvezetes lebonyolítást biztosította. Mellettük szólt a gyerekszínházra kiválóan alkalmas, se túl nagy, se túl kicsi, emberközeli tér is, az egyetlen ellenható tényező az idő maradt: idén a (leg)korábban megrendezett megyei fesztiválok közé tartozott a győri, és ez a részleges készületlenség sajnos némileg érződött a produkciókon.

Kezdeképpen a Maskara Diákszínpad *Háry bátya történetei* című produkcióját láthattuk a Ház alkalmas terében (alkalmason azt értem, hogy nem túl nagy, nem túl kicsi, nem vagyunk messze egymástól játszók és mi, nézők, tud rendes sötét lenni... mindezek, sajnos, még mindig nem mindenütt valósulnak meg így). Az előadás valójában egy készülő ösztönművészeti projekt színházi része: a csapat egy kivonatot játszik a nagy hazudozó kodályi apoteózis nyomán. Nehéz így, félkészben megítélni a produkciót: a leendő élő kórusmegszólalásokat itt vonatkozó Kodály-részletek helyettesítik hangfelvételtől, amitől kicsit elélettelenedik a játék: néha a kelletténél hosszabban várunk a bejátszásra, és ez kiejti a ritmusból a gyerekeket. Nem meglepő módon a játék ott szikrázik fel, ahol valódi, a fiatalok számára is átélhető probléma jut szóhoz: a Napóleont legyőző Háry a kínálkozó Mária Lujza helyett kedvesét, Örsét választja (tartja meg). Ezek után élőben csendül fel a kislány tiszta hangján, hogy „Szegény vagyok, szegénynek születtem...”. A rendező tanár, Kissné Kóczán Gyöngyi elmondása alapján színjátzó szempontból túl sok kompromisszumot kellett megkötni a készülő kórusos változat és a székelyföldi turné kedvéért. Azért jó lenne, ha a majdani teljes előadásban nem a színjátkozás húzná a rövidebbet...

Az Arrabona minicsoportja Lakatos Dorina és Bálint Betty vezetésével a Piroska és a farkas meséjét boncolgatta *Piroska vagy farkas?* címmel, Tasnádi István nyomán: szó szerint! A közismert mesét több szereplő szemszögéből mutatják be a játszók: a bírósági tárgyalásba illeszkedő vallomások közül a legvadabb a farkasé, aki durva inzultus áldozatának tünteti fel magát. Sztoriját azonban senki nem erősíti meg, úgy tűnik, győz az eredeti verzió, csak hogy egyáltalán nem autentikus formában. Elvileg a nagymama papagája erősíthetné meg a grimmi történetet, ha nem tenné magát rögtön hiteltelenné egy korrupcióra utaló kérdéssel, ami arra utal, hogy lefizették... Kár, hogy a játék értelmét visszafordító kérdés túl tétova, szinte elsikkad a végén, így ez az olvasat nem érvényesülhet mindenki számára. Nem tagadom, nem tartom korszakos drámának Tasnádi verzióját, lapos egy szöveg sajnos. De ennek ellenére folyamatosan fogva tart bennünket az arrabonás kicsik játékának intenzitása, ama bizonyos energia, mely a jó gyerekszínházhoz nélkülözhetetlen...

Jól kezdődik a Szigetiek *Rátótiak* című előadása (szerintem nem véletlen a csoportnév és a cím egybecsengése) Frankó Kata rendezésében. A szereplőgárda nagy része „udvariassággal” hátat fordít nekünk, miközben a nézőtér felől két legény érkezik. Afféle falusi suhancok ők, és kiderül: az egész csikótojás-örület beindítása az ő szövetkezésük eredménye, a falusiaknak mintha csak az lenne a dolga, hogy besétáljanak a csapdába. Nagyon nagy értéke az előadásnak a citerás élőzene és -ének (végre!), ellenben a játék közepe táján az egyik szereplő belesül a szövegébe, és ezzel elindít egy lavinát, aminek következtében a nagyon szerethető és hite-

les, ám igen heterogén csapat lefagy, és sajnos csak a végén talál magára: a közös levonulás a nézők felé, a tanulságok spontán levonásával már megint jól alakul. Minden kisiklás ellenére nagyon érződik a Frankó Kátára oly jellemző önreflexiós szándék, az önmagunkról vallás módjának keresése, még ha most, ezzel az új csoporttal az elején is tartanak ennek a munkának.

Erős színházi pillanatokkal ajándékozott meg bennünket a KreaKtív Csoport *A táltosfiú* című, Verebélyi Veronika rendezte előadása: érdekes Parsifal-történet bontakozik ki, középpontban egy fiúval, aki eleinte nem akar kiválasztott lenni, de aztán mégis vállalja a feladatot, és legyőzi a birodalmat fenyegető Sárkányt, és persze elnyeri a királylány kezét és a fele királyságot. Kifejezetten komoly drámás alapokat érezhetünk a készülésben, mely nagyon plasztikusan rakja föl a képességeivel tisztában nem lévő, ám arra mégis ráébredő fiatalember útjának stációit. Emlékezetes kép, ahogy a fiú „koronát nyer” az őt körbe vevők keze által: a korona kicsit olyan, mintha agancs lenne. És szintén nagyon érzékletes a dobokkal megvívott harc is, amelyben egy egész dobos csapat megy szembe a fiúval sokfejú szörnyetegként, aki nyilván csodasípjával kényszeríti térdre a Sárkányt. Mindezek mellé van egy igazi szépfiú, lírai hangon megszólalni tudó (anti-)hős színjatszója is az előadásnak, aki játékával érzékletessé teszi a rendezői koncepciót. A nagyon értékes előadásban mégis csikorog pár dolog: egyrészt olyan mondatok felejtődtek a szövegben, amik vagy konganak az ürességtől, vagy szinte már teljesen abszurdak: „Mentsd meg az országot! Ez a te büntetésed!” – ez olyan logikai bakugrás, ami akkor sem fér bele egy (gyerek)előadásba, ha netán a szituációból értelmes is volna. A másik probléma a túlburjánzás, vagy éppen a fölösleges sűrítés: ez utóbbira példa, hogy a legelején, a táltosfiút kontextusba helyező jeleneteket a rendező összemosza, ezért kevésbé tudjuk követni a főszereplő kezdeti motivációit. Ezzel szemben a kevesebb több lett volna a fiút körül ölelő lányok táncából (hacsak jobban meg nem koreografálják ezt a részletet), és a sárkánnyal folytatott csata is elfárad, olyan hosszú.

Igen látványos cirkuszi miliót teremt a Szabadhegyi Kalandorok *Az elveszített humor(r)* című előadása Saf-lánszky Sarolta rendezésében. Illúziókeltő porond-akrobatikát látunk bukfencekkel, cigánykerékkal, ízlésesen bohócnak maszkolt gyerekekkel. Idáig pipa. Csakhogy elindul egy 2+1 „nyelvű” beszéd (magyar, német, illetve jelnyelven), ami ezt az egész szabad és jóízű játékot a bohócdoktorság, valamint az orvos és beteg felemás viszonyulásai felé intonálja, és itt sajnos elúszik az anyag: a témának köze nem lévén a gyerekekhez. Lehet persze, hogy ugyanez a szöveg nagyobbakkal vagy felnőttekkel nagyot ütne, de itt csak emésztetlen szövegfölmondás, aminél néha azt érezzük: talán jobb is, hogy szegény gyerek nem érti (merthogy van itt szó amputálásról, miegymásról). Hozzá kell tennem: az első fesztiváljára érkező rendező, a nagyon szimpatikus Sarolta – megfelelő képzés híján – honnan tudná, hogyan kell dramatizálni, milyen szöveg való a gyerekszájba, miközben egyébként jó teátrális készségével, és egy-két év alatt a gyakorlatban is megtapasztalhatja a munkának ezt a részét. Remélem, hogy nem vettük el a kedvét a megbeszélésen, és bízom benne, hogy kitart, még akkor is, ha most ennél szebbet és többet nem mondhattunk!

Hatodikként a Kunszigeti Gézungúzok segítségével az Északi-sarkot fedezhettük fel: természetesen Milne Micimackójával és örökérvényű barátaival. Pontosítanom kell: csak fedezhettük volna! Ilyen és ehhez hasonló adaptációk kapcsán merülnek fel a legtöbbet ifjúkorom rendezői és drámapedagógiai stúdiói: miért is borzasztó nehéz „átfordítani”, színházi vízióvá fogalmazni olyan erős meseszövegeket, melyeknek fő értéke a nyelvi megformálás. Amelyek viszont *egy az egyben* színpadon teljesen hatástalannak mutatkoznak (lásd Lázár Ervin-összes, Kis herceg stb.). Ha nincs erős rendezői olvasat, vagy nincs a gyerekeknek egy olyan erős „miért”-je, ami áthidalja a dramatizálás nehézségeit, akkor sajnos ezek az adaptációk kudarcra vannak ítélve. Legalább is színpadi eseményként. Mert azt egy pillanatig nem kétlem, hogy Hegedűs Ildikó drámaóráin szeretetteljes közeget teremt, ez látszik a gyerekeken. De talán kissé több ötlet lett elfogadva a kelletténél, ami ambivalens megjelenítést eredményez, és a játék így nem áll össze egységes színpadi világgá. Hogy egy egyszerű példával éljek: nem áll össze, ha a játékos egy kék, hosszú lepelből akarnak halat fogni *valódi* horgászbottal. Önmagában elhinném, ha akár a horgászbót, akár a patak lenne képzeletbeli, így azonban érzékileg hiteltelen a dolog, és abszurdá teszi a színpadi történéseket. (Az már sajnos kicsit büntetésnek is felfogható, hogy miközben mindenki valós szendvicset lakmározik a színen, szegény Micimackó alakítójának be kell érnie a méz lejelzésével. Értem, hogy miért macera, csak kicsit szomorú lettem...)

Talán az előző élmény hatására is a hátralévő előadásokban titkos „főszereplővé” lett számomra a színpadi elhithető erő. Vagyis: elhiszem-e azt, amit a színpadon látok? Mitől hiszem el és mitől nem? A Lébényi Színjatszók Váradyné Márkus Éva rendezte, *A csodatévő fakéreg*-jében csodálni való csoportmunkát, és mondan-dójukban erősen „hívó” kiskamaszokat láttam, mely percekig lekötött, így csak megkésve vettem észre, hogy teljesen elúsztam a történet követésében. Remekül berendezett tér (ízlésesen felaggatott ágak fogasokon), végre megint élő zene, ráadásul szituatív furulyázás, jó és rossz küzdelme, ám a neveket és a figurákat nem tudom egymáshoz kötni. Erről beugrik egy másik korabeli tanulásom is: egy produkció sorsa eldőlt a darabválasztásnál! Készséggel elhiszem, hogy a gyerekek értik, hogy mit játszanak, és nagyon nagy dolog, hogy mögé állnak a szerepeiknek, de ettől még számomra nem lesz világos, hogy mi is a tét, hogy ki kicsoda. Biz-

tos én nem figyeltem, ez benne van a pakliban, de az ismert félkörökbe rendeződő srácok-lányok számára nem teremtődött olyan szituáció, amelyben a történeket közvetíteni tudták volna számomra. Pedig tényleg, önmagukban nagyon jó figurák voltak!

Ugyanez egészen máshogyan vetődött fel a győrszentivániak esetében. Az ő előadásuk osztott meg legjobban bennünket a zsűritársammal: a *Katona a hóban* című Vihar Béla-szöveg nem gyerekszájba való. Ezt készséggel elismerem. Sőt, ha valaki kezembe adja, hogy javasolom-e előadásra gyerekszínházszóknak, egészen biztosan nemet mondok. Csakhogy Répásiné Hajnal Csilla olyan „varázsló” alkatú rendező, mint amilyen Lovai Ágota Szegeden, illetve Kis Tibi barátom és párja, Kovács Éva. (Természetesen szoktak másfajta előadásokat is készíteni, és más is kacérkodik a verses rítusjáték műfajával, de most ők jutottak eszembe.) A szemem előtt kibontakozó közösségi létezés ugyanis átsüt a szövegen: a három fiúból és temérdek lányból álló gyerekcsapat a népi játékok erejével hiteti el számomra, hogy ezek a fiúk itt a „mindenkori” háborúba menő családfők és/vagy fiúk, és a lányok az őket „mindenkor” búcsúztató anyák/lányok. Ez az osztálynyi gyermek mer lírai, sőt kissé patetikus lenni, és olyan üzenetet közvetít, amelynek nyilván nem lehet megtapasztalója. Hogy ez hogyan lehetséges? Körülbelül úgy, ahogy a felnőtt színházban Nagy József előadásai működnek: az ő világszínvonalú összművészetéhez hasonlóan Hajnal Csilla is olyan időhöz és térhez nem kötött archetipusokhoz nyúl, olyan eleven belső világot mozgat meg a gyerekekben, amely megmagyarázhatatlanul, de mindnyájunkban működik, és ha hagyjuk, akkor hat ránk. Ha hagyjuk, és ha elkapjuk a fonalat. De van úgy, hogy nem hagyjuk és/vagy nem kapjuk el a fonalat... És akkor bizony nem történik semmi velünk. Mert már maga a rítusjáték műfaja is személyfüggő. Ugyanakkor nagyon is létjogosult, sokszorosan reprezentált műfaj ez a gyerekszínházban. Jó lenne, ha mondvacsinált pedagógiai megfontolások alapján nem kérdőjeleződne meg a létezése, legalább addig, amíg vannak autentikus képviselői. Például a feljebb említettek, köztük Hajnal Csilla.

A két imént jellemzett előadás között került bemutatásra a tapasztaltabb, diákszínpados Arrabonásokat felvonnultató előadás, *Egészségünkre* címmel, amelyet Balla Ricsi és Bálint Betty mellett a nap bohókás konferan-sziéja, Bársonyosi Dávid jegyzett (emiatt ezt a produkciót Lakatos Dorina konferálta fel). *A csillagszemű juhász* történetét feldolgozó játék valódi ötletparádé. A rendezők kétharmadának hajdani kreatív-zene tanáraként büszkén húzhattam ki magamat a „hangos” kezdésre: különféle horkolások zajait sikerült időben elosztva zenévé transzformálni, amiből persze színházi poénként ugrik ki a „Melyik juhász?” kérdés. Miközben ezt az olcsó poénoktól sem teljesen mentes, rendkívül szertelen (hadd hivatkozzam Honti Gyuri megjegyzésére, aki szintén tanárunk volt), „hibáktól hemzsegő” előadást néztem, valami nagyon erős pedagógiai jellegű boldogság vett erőt rajtam. Mert ugyan megint azt láttuk, hogy Ricsiék egy jól ismert történetet száznak szét a lehetetlenségig, talán kicsit nagyarcúan, mohácsista „erényeket” csillogtatva a fővonaltól való elkalandozásban... Csakhogy! Mindeközben önmagukra, saját valóságukra (és a mi valótlanságunkra) rákérdező, ön- és társadalomkritikus szemlélet uralta az előadást: legyünk már kicsit rafináltabbak, ne vegyünk már mindent készpénznek, ne higgyük már el azt a sok hülyeséget, ami körülvesz bennünket! Ráadásul ez a csillagszemű gyerek egy telitalálat: nem akar különösebben semmit, nem lehet megkenni, nem lehet meggyőzni, de annyira komolyan meg mégsem veszi magát, ezért aztán tapadnak rá a lányok, pontosabban: „a” királylány. (Itt javasoltam egy szerepcserét, mert az „igazi” királylány a Királynét játszó lány lehetett volna.) És persze nincsen kész ez a produkció sem, hiszen a vége megint túl könnyen oldódik meg: az előbb még csillagszeműt halálra szánó dühös király azonnal elfogadja vejnek és „felekirálynak” az addiginál semmivel sem kedvesebb, mondhatni tirpák (bocsánat!) csillagszeműt! Miért is? És miért nem reagálják le értelemszerűen egymás poénjait a játszó? Szóval: van itt még tennivaló, nincs igazán kész ez a produkció sem, amit a már említett korai időpont magyarázhat. De mivel máshol is hasonló cipőben jártak és a korai tavaszi szünet miatt csak két másik „jó” hét maradt volna a regionális előtt a rendezésre, picit azért lehettek volna előrelátóbbak a kollégák idén. (Ezt magamnak is mondom: diákelőadásom véghajrája némi kapkodásba fulladt hasonló okokból...)

És persze az is csalóka lenne, ha csak ebből az egy alkalomból kellene megítélnünk az északnyugat-magyarországi mezőnyt (és ha a látott félkésztséget csak az időpontra fognánk): többnyire újonc csoportokat és/vagy generációt láthattunk a fesztiválon, bár egy kivételével rutinos kollégák vezetésével. Nyilván egy-két év alatt „megerősödnek a most még kezdő csapatok „oroszlánkörmei”, hogy „belekarmolják” véleményüket a sokszor álszent felnőttvilág tisztának hitt, mégis foncsoros tükrébe. Emellett biztos, hogy jót tenne, ha újra műhellyé állnának össze a Győr környéki színházszervezők: közös tábort és programokat szerveznének, vagyis újra élesztenék azt a „műhelyt”, amibe tizenöt évvel ezelőtt, első győri látogatásomkor bele-szerettem... Mert egyébként minden feltétel adott egy újabb győri „virágkorhoz”.

Pap Gábor Papesz beszámolója

Budapesti bemutató

Budapest, 2017. április 8-9.

Impressziók, reflexiók a kétnapos fordulóról

A budapesti fordulón a zsűri feladatkörét és a szakmai beszélgetések vezetését Egervári Györggyel láttuk el a Marczibányi téren, 2017. április 8-án és 9-én. Csodaszép, napsütötte két nap volt! A Marczin minden úgy volt jó, ahogy megtörtént: Sallai Feriék, a szervezők mindenre gondoltak, a termekben már kora reggeltől folytak a színpadbejárások, majd az előadásokat telt házas nézőterek fogadták, a teremből terembe való átvándorlást (azért, hogy a lebonyolítás időben folyamatos legyen) végtelen türelemmel tette meg mindenki (szülők, nagyszülők, kísérő pedagógusok).

Szombaton, 8-án nyolc, vasárnap, 9-én hét csapat állt színpadra. Megtisztelő és örömteli volt számunkra a két nap alatt a tizenöt színjátszó csoport lelkesedését, izgalmait, feszes koncentrációit, kitörő üdvözlőmozgásait, fegyelmezett színészi helyállásait, csapatmunkáit, az alkotási folyamat felelősségének átérzését, olykor a felvállalt témák komolyságát végig élni. Mind a tizenöt csoport érett csapat volt, az együttes játékukból sugárzott az örömteli jelenlét, valamint annak tudatos tükrözése, hogy az előadásban az együtt felvállalt tartalmakat közösen képviselik.

Kreatív, fanatikusan kitartó, a színjátszásban mélyen bízó pedagógusok csoportjait láthattuk. A csoportok között voltak sokféle nehézséggel küzdők, mélyszegénységben élők, leszakadó kerületek fiataljai, valamint jó módú, elit iskolában nevelkedők is. A csoportvezetők és diákjaik játékuiban egyaránt reflektáltak a minket körülvevő jelenvalóságra, olykor vakmerőnek tűnő kérdéseket fogalmaztak meg anélkül, hogy egyértelmű és „egyutas” válaszokat adtak volna, ugyanakkor láttunk nagyon költői képekben fogalmazott, bátor állításokat is mindennapjainkról. Önazonos színjátszók tükröket tartottak nekünk, felnőtt nézőknek. Ezt leginkább a témaválasztások merész vállalásában láthattuk, illetve a színházi formanyelv olykor vagány, széles spektrumának jelenlétében.

Nagyszerű volt látni, hogy az alkotói folyamat során több csoport igazán mélyen foglalkozhatott a beszédstílussal, a nyelvhelyességgel, az artikulációval, a tiszta énekléssel, de az is nyilvánvalóan látható volt, hogy a koreográfia, és a test tudatos használata kardinális helyet kapott a színpadra lépők életében. Az előadások esztétikuma legtöbbször a tisztán fogalmazott vizualitást nyújtotta, ahol minden jelnek, gesztusnak, tekintetnek mély, jelentéssel bíró tartománya volt.

Zsűritársammal különös örömmel fogadtuk a felszabadult játékot, a meglepetést okozó színházi pillanatokat, a felelős témaválasztást, a nagyszerű egyéni alakításokat, az értékes ösztönzést, a felszabadult együttműködést, a koherens esztétikai megformálást.

S most a csapatokról!

MESÉK KALANDORAI, Virányos Általános Iskola, Cilinder Alapfokú Művészeti Iskola és Művészeti Gimnázium, *Miből van legtöbb a világon?*, csoportvezető-rendező Garamszegi Judit, alkotótárs Möring Endréné

Mátyás király tréfás meséiből láthattunk egy jó humorú, tréfás jelentekkel, szóviccekkel teli játékot. A klasszikus történetet hagyományos formanyelvvvel állította színpadra Garamszegi Judit. A Bolondnak bizonyítania kellett királya előtt, hogy orvosból van a legtöbb a világban. A játékosoknak sok tréfás jelenet, és kiművelt szituációk sora igazi színpadi játékokra adott lehetőséget. A szöveg könnyedségét a kifordított szavak, és hangzók, valamint szójátékok sokasága adta, melyet a játékosok nagy szeretettel hangoztattak. A zene sok esetben segítette a reneszánsz idéző jelmezekben mozgó játékosokat. A dramaturgia lineárisan építkezve tárta fel a királyi udvarban élők összes kapzsiságát, ostobaságát. A játékosok kedvvel, kreatív könnyedséggel hangsúlyozták és ismételték a szöveg adta poénokat, a kortársi textusokat („a királynő szava narancs, azaz parancs”, büzös kulimász helyett bűvös kulimász...).

POLAROIDOK, Ének-zenei és Testnevelési Általános Iskola, *Real Life*, csoportvezető-rendező Éles Eszter és Landi Zsuzsanna

„Szocioetűdöt” láttunk, melynek minden elemét a 13. kerületben élő fiatalok állították színpadra. Megrendítő őszinteség a mindennapokból, a mindennapokról. Parafrázisok sora láncba fűzve, a láncszemek egymásból indulnak, de hömpölyögnek egyre megrázóbb szituációkba, egyre feltárulkozóbb és személyesebb pillanatokba. A kérdések, melyek köré képek íródhatnak, nyílegyenesen betalálnak a felnőtt nézőbe. „Ezek a tények egy percben!” – kezdi az egyik játékos, és végeláthatatlanul ömlik ebbe az egy percbe a sokkoló képek halma: „vedd meg, használd, dobd el”, „báb vagyok ebben a helyzetben”, „szép vagyok, szép vagyok”, ... – értékrendet keresők, és árvák, „éjjel-nappal álmodozók”, egót kiűzők sorakoznak előttünk. A zenei anyag teljes erővel és árnyaltsággal bontja ki a szöveg és a mozgás gazdagságát, a játékosok lenyűgöző énektudással teszik

felejtethetlenné az élményt. Az élményt, mely az előadás fináléjának utolsó mozdulatában is még emelkedettebbé vált.

SZÉLKIÁLTÓ SZÍNJÁTSZÓ CSOPORT, Szigethalmi Szent István Általános Iskola, *Visszakérem az iskola-pénzt*, Karinthy Frigyes művét átdolgozta Kontha Gabriella, csoportvezető Szél László, rendezte Kontha Gabriella, Szél László

Az előadás egyik bravúrja a Karinthy szövegét igen korhű nyelvezettel visszaadni szándékozó játékmódban az esztétikai megformálás. Nagyon érzékeny, egyszerű szimbólumokba sűrített látvány, jól kialakított térszerkezet, a legapróbb felületben is átgondolt, következetes öltözetek, kalapok, bajszok, szakállak. Minden következetesen fehér, fekete, szürke, itt-ott kevés piros. A régi diák visszatér az alma materébe, hogy visszakérje a tandíjat, mert állítása szerint nem tanították meg a nagy hírű tanárok semmire. A bizonyítási eljárás során a jelenetek szövegcentrikussága ellenére kifinomult képet nyújtanak a játékosok szerepformálásáról. A játékosok intellektüeleket játszanak érzékeny, visszafogott gesztusokkal, a legapróbb mozdulatig megrendezett pontossággal.

TÁTIKA, AVAGY OROSZLÁNSZÁJ, Lázár Ervin Általános Iskola, *Kié legyen a nyúl?*, Muharay Elemér *Az oroszlán, és a nyúl és a többiek* című műve alapján, csoportvezető-rendező dr. Sefcsikné Szász Éva Minden szempontból végiggondolt, apró részleteiben is gyermekközpontú rendezést láttunk. A játékosok jókedvvel, felszabadultan játszottak, még a csalárságot is bámulatos kedvességgel, bájjal jelenítették meg. A tömegjelenetekben pontosan, laza könnyedséggel találta meg mindenki a helyét a térben. A szereposztás frappánsan erősített rá a történet karaktereinek sokszínűségére, melyet a szövegbiztonság is kiegészített. Jó humorú játékban szépen beszélő játékosokat hallottunk, akik az előadás végén igazi finálét varázsoltak a színpadra.

BOLDOG BULDOG, Ének-zenei és Testnevelési Általános Iskola, *Utazás*, Antoine de Saint-Exupéry *A kis herceg* című művének alapján. Az éneket betanította Szántóné Pintér Ildikó, Isóczy Mariann, csoportvezető Szántóné Pintér Ildikó és Éles Eszter, rendező Éles Eszter

A rítusok tisztaságát, a beavatási szertartások komplexitását és rétegzettségét idézték meg az alkotók. Éles Eszter történetértelmezése, és rendezése rendkívül mély jelentéseket hordozó, bonyolult, de egyértelmű téri koordinátarendszerbe fogalmazott előadást állított színpadra. Játékosai gazdag és kiművelt koreográfiával, teljes jelenléttel uralják a teret, tekintetük is pontos, testük minden rezdülése tudatos, és mégis fesztelen, légiességű, és komponált. Metamorfózisok sora, képről képre bontakozó történet, melyben mindenki koncentráltan üzeni felénk, a nézőknek: „Készülj fel a saját határaid megismerésére!” Világfelfedezésre hívnak bennünket, és az előadás végére élményeink egyértelműen összegződnek a „játssz velem!” hívószóban.

AZ A LEGENDÁNS 4. Á OSZTÁLY, Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola, *A papucs szagató királykisasszonyok* (magyar népmese alapján), tánc, koreográfia Fehér Noémi, csoportvezető-rendező Borosnyai Katalin

Szép, archaikus szokásokat, rítusokat megidéző színházi játékot rendezett Borosnyai Katalin. A kezdő pillanat teljesen üres terét 24 játékos telíti meg rendkívül pontosan komponált bevonulással, fehér ruhás lánykakkal, feszes testtartású fiúkkal. A térben való mozgásuk tudatos könnyedséggel párosul. Szépen beszélő játékosok, akik a táncelemekkel térbe írt folyamatábrákat alakítanak ki, ezzel a folyamatos mozgással építik ki az át- és átformált helyszíneket. Drámai pillanat a legkisebb lány és a szerelme egymásra találása. Humor és eredetiség, archaikus tisztaságú rítuselemek és kortársi táncnyelv, nagyszerű együttműködés jellemezte a játékot.

VERKLI, Cilinder Alapfokú Művészeti Iskola és Művészeti Szakgimnázium, *Kamaszok*, csoportvezető Miklós Marcell

Saját életpasztyalatokból, élmények sokaságából állították össze játékukat a fiatalok, akik négy éve játszanak együtt. Inspirációikat a maguk környezetéből merítették, mely történetek egytől egyik fontosak, leginkább életkoruk nézőpontja szerint értelmezett. Mitől és miért vagy agresszív, mi akarsz lenni, miért nem vagy normális, ki mitől és miért lett függő, milyenek a kapcsolataid... – számtalan kérdés sorjázik egymás után, miközben egy puritán színházi formát látunk, nagyon gazdag lelkiséggel. Izgalmas karakterek, igazi és sziporkázóan őszinte önreflexiók, önirónia, és fanyar kiszólás hozzánk, a nézők felé: „legyenek önöknek tanúság!”.

POGÁCSA AZ ARÉNÁBAN, Holdvilág Kamaraszínház Kulturális Egyesület, *A mi kis táncdalfesztiválunk...*, zene Varga Zoltán, mozgás Hermál Henriett, csoportvezető-rendező Koltai Judit

Mi a művészet? – teszik fel a kérdést a fiatalok, de úgy, hogy közben a retró és a kortárs életérzés között mozgatják a néző érzelmeit és intellektualitását. Élő muzsika adja az atmoszférát, melyben az ének kapja a

legnagyobb helyet, az énekben megfogalmazott életfilozófiák. A mába emelt dalszövegek, a hozzájuk társított gesztusok, életképek, a játékosok testéből felépített jelentésszerű képek mindegyike saját koruk sűrített lenyomata, kivetített, kinagyított pillanata. Kirekesztés, barátság, szerelem, életcél, beilleszkedés, bizalom, félelem, szeretet... – ezek a hívószavak, melyek mindegyike egy-egy dalban, illetve képben fogalmazott életkép. Mindegyikből a remény, a megoldáskeresés, az életöröm árad. S mivel különbözőek vagyunk, ez így van jól, cseng fel az előadás fináléjában.

BAGÁZS, RS9 Színház, *Találkozás a múlttal*, zene Gallai Péter, csoportvezető-rendező Fecskó Marica
„Olyan sok mindent nem mondunk ki” – sugárzik minden gesztusból. A játék fő koordinátora, a fehér pólós fiú napszemüvegekkel a kezében a játéktér középtengelyén halad előre, közel, teljesen a nézők személyes terében megáll, és kinéz ránk. Tekintete átható, erős és nyílt, nem vibrál, nagyon határozott és bátor. Szűrja a tekintetével a teret, és az egyik társának átad egy szemüveget. Miért kaptam ezt? – ez a kérdés köti össze a dramaturgiai ívet. A maximalizmus átgondolása, a depresszió feldolgozása, a tehetség megtartása, és nem pazarlása, önmagadért való küzdés, érzékenység... – ezek mind felvetett helyzetek. A döntés lehetőségéért jár kézzel kézre a szemüveg, s miután már mindenkin van, együtt megszabadulnak tőlük, levetik, és ezzel át is lépnek egy határon, egy hídon, a próbákat kiállták. A történet központi figurája pedig „lehetőségnek” nevezi magát („szeretem magam így hívni”), ránk néz, és nyújtja nekünk is a sötétlencsés szemüveget. Nyitottan hagyott gesztus, nyitottan hagyott befejezés. Bennünk képződhet meg a vége gondolat.

ÓBUDAI WALDORF ISKOLA SZÍNJÁTSZÓ, Óbudai Waldorf Iskola, *Reggeltől estig...*, csoportvezető-rendező Buchwald Magdolna

Az előadás a fiatal alkotók saját improvizációjukból összeállított élményfüzér. Pontosabban életpillanatok, kiragadott és felnagyított szituációk, életük valós történetei. Élő muzsika adja meg az alaphangulatot, pantomimikus mozdulatokkal járják be újból és újból az üres teret, melyben testükkel rajzolják ki a koordinátákat, adnak jelentést egy-egy térbeli helyszínnek. Fürdőszobában, teljesen más igényességgel rendbe hozza magát mindenki, majd tömegközlekednek, suliban vannak, tornaórán szétszóródnak, majd valami szabály szerint ismét csoportosulnak... – egy azonos nap történetei más-más nézőpontból. Izgalmas látni, hogy a közösségekben (osztály, család) hogyan van jelen az egyén, hogy ki milyen szabályok alapján kapcsolódik a másikhoz 24 óra alatt, ki kivel és miért köt barátságot, illetve a szerelem milyen bizonytalanságot indít el, és... – a keretjáték, az éjszaka zárja az impressziókat. A „sehogy” számtalanszor elhangzik, mintegy sehová nem vezető kommunikációs helyzet. A maguk identitását kereső, bizonytalanságaikat bátran megfogalmazó és eljátszani tudó közösséget láttunk. A metronóm hangja kiszabta ritmus pedig mindenkit figyelmeztet az időre és a mértékre. Szép, figyelemfelkeltő előadás volt!

MACSKAKŐ, Fodros Általános Iskola, *Várakozás* (szerkesztett játék), csoportvezető-rendező Bárány Márta
Farmerben, színes pólókban, mezítláb, törökülésben körben ülnek a játszó, fogják egymás kezét. Bámulatos együttmozgásokkal alakítják a teret, testükkel alkotják, írják a helyzeteket, át- és átalakulnak, de minden pillanatban együtt vannak. A lenyűgöző éppen ez: nem az egyéni akciók sorából építkeznek, hanem az együtt megélhető és strukturálisan felrajzolható élmények láncolatából. „Volt egyszer egy gyerek, aki egyszer nagyot álmodott” – mint egy ars poétika árad felőlük és belőlük, és bravúros, nemes egyszerűséggel, szép, tiszta beszéddel, mélyen értelmezett és jól megélt hangsúlyokkal alkotnak ehhez a fókuszmondathoz számtalan idézetet kortárs költők gondolataiból. Költészet gyermeki nagyszerűséggel fogalmazott univerzális képekben, ahol minden a saját test, az én egysége, a harmonikusan magammal vagyok egy jelentést hordozza. Egy rajzot láttunk tőlük, melyben minden pillanatban mást és mást rajzolnak magukról, és amelyben az életöröm, a gyermekség korának egészsége szerveződik képpé.

JANUS SZÍNJÁTSZÓ CSOPORT, Kispesti Pannónia Általános Iskola, *Valahol a Pannóniában*, koreográfia Kardos Orsolya, csoportvezető-rendező Gregor Márta

Reálisan, valós tárgyakkal, valós jelentéssel, szisztematikusan berendezett játéktér, egy-egy kamaszlány szobáját látjuk, minden az, ami. Az előadás és a játékmód nem enged ide-oda kalandozni, a néző lineárisan halad a történetben. A két, teljesen más karakterű, de egy osztályközösséghez tartozó kamaszlány naplóba írt anekdotái bontakoznak ki: egy szülinapi buli, egy be nem teljesült barátság, az osztályközösségből való kirekesztettség, az anyától való visszautasítások nehezen viselt érzései, az önbizalomhiány, a pénztelenséggel szemben a gazdagság túlkapásai, a menők és lúzerek ellentéte, majd a tehetség és átlagosság összeecsapása, a tisztesség és a családság egymásnak feszülése. Tömérdek súlyos konfliktus, eggyel is nehéz megküzdenni bármely életszakaszban. A játszó, mivel a történetek saját élethelyzeteik, magukat adták, nyíltan és kamaszos kedvességgel.

PAPÍRSÁRKÁNY, Török Flóris Általános Iskola, *Dömdödömdödömdödöm*, Lázár Ervin művének felhasználásával, csoportvezető-rendező Fonyó Ivett

Örömtől duzzadó játék volt! A játsszók mindegyike egymásra figyelt, egymással játszott, szerették a színpad nyitott és teljes terét, nem zavarta őket senki és semmi! Oly felszabadultságot sugároztak, hogy amikor kifelé, nézőkhöz is intéztek néha egy-egy megjegyzést, reflektálást, teljesen partnerekké tettek mindenkit. Mentünk velük, hiszen jókedvet hoztak, no és hiteles alakításokat. Fonyó Ivett fantasztikusan ismerheti csapatának tagjait, hiszen a szerepek megformálásában mindenki nagyszerű, mindenkinek passzol minden, amit és ahogy tesz, mond. Varázslatos jelenlét és gyermeki öröm volt a színpadon!

HARMADIKÉ, Németvölgyi Általános Iskola, *Tojásmese, Mese az egérfarkincáról* (román és magyar népmesék alapján), dramaturgiai és koncepcionális előzmények Mezei Éva és a Budapesti Gyerekjátékszín, csoportvezető-rendező Csorba József

Minden, amit láttunk, hallottunk ámulatban tartott végig bennünket. Olyan eredeti, egyéni nyelvezettel, nyílt színen egymást meg-megrendezve lakták be a játsszók a teret, mintha egy jó hangulatú próbáról érkeztek volna, és ott folytatják, ahol akkor abbahagyták. Sokáig nem lehetett eldönteni (nem is kellett, mint ahogy később kiderült), hogy most ez komoly, vagy mindjárt kezdődik az előadás, vagy ez már az, de ilyen a stílusa. Káprázatos és szédületes volt nézőként megélni, hogy olyan természetesen alakították a figurákat, a szerepek adta spontán lehetőségeit, hogy rövid idő múltán feszült figyelemmel benne lett minden néző a játékuk alakulásában, drukoltunk nekik, izgultunk értük, majd könnyekig neveltünk az eredetiség ilyen mérvű szabadságának megteremtése miatt. Erre csak a gyermekjátsszók képesek, tudniillik, hogy a meséjük végére teljes egységet alkottak a játsszók és a nézők, hogy erős kohézióban váltunk közösségé, és nevetthtünk, kacaghattunk velük, értük, egymásért.

KAKTUSZ DRÁMA- ÉS SZÍNJÁTSSZÓ CSOPORT, Marczibányi Téri Művelődési Központ, *Sátrak valahol*, zene Kerekes Band, Szirtes Edina Mókus, szöveg Móra Ferenc *A világ vándora*, József Attila *Bolyongók*, és a csoport, mozgás: Jobbágy Kata és a csoport, csoportvezető-rendező Juszcák Zsuzsa és Sereglei András

Drámain szép, felemelő, felelősségteljes előadás volt! A játék minden pillanata, minden szegmense aprólékosan átgondolt, megrendezett, hiteles jelenléttel megélt volt. Komoly téma, de semmi komolykodás, semmi modorosság, semmi póz, hanem kamasznyelvre lefordított állásfoglalás valami megfoghatatlan és mégis mindennapjainkat átszövő jelenségről. A fókusz folyamatosan a „hol a helyem a világban, a családban, az osztályban, a sátorban” körül bontakozik ki. Filmszerűen építkezik a történet, ami nem lehet lineáris, hiszen az egész jelenvalónk szaggatott, képek sokaságából összeálló mozaik. Egy sátor a meghatározó kellék, mely azonban annyi jelentést kap a térben való mozgatása, használata közben, hogy a néző a kezdő pillanattól a legutolsó lecsengetésig éli és érzi a többrétegűséget, az allegorikus és szimbolikus jelentéseket, a mély tartalmak friss, de felelős képi megfogalmazását. Háború, kirekesztés, menekülés, remény és reménytelenség – és „én is lehetnék menekült, én is lehetnék kirekesztett, én is lehetnék...”

Megrendítő, amint az utolsó jelenetben lebontják a játsszók a sátrat, a sátrat, mely volt már az otthonuk, ég a fejük felett, és most lebontódik általuk. „Hol van a kis ház, hol kevesen járnak?” – hallom tőlük József Attilát, miközben közös akarattal, csendben, nem lázadó hévvel, hanem szelíd elszántsággal bontanak. Nyitott kérdéseket hagynak bennünk, de ők az összehapokolt sátor mellett csendben és kitaróan néznek ránk. Törékeny és erős előadás volt!

Láposi Terka beszámolója

Baranya megyei találkozó

Pécs, 2017. április 12.

A Baranya megyei találkozónak igazán családi hangulatot biztosított a pécsi Szivárvány Gyermekház épülete, valamint a találkozó szervezői. A családi hangulatot tovább erősítette, hogy nem túl sok, összesen nyolc színjátsszó csoport mutatkozott be ezen a napon. Nyolc csoportra való remek színházi pillanatok okozó gyermekszínjátsszóval találkozhattunk. A példamutató csapatmunka és együttműködés jegyében telt a találkozó, minőségi produkciókkal.

BERZE KICSIK, Pécs, *Paprikáskrumpli*, Ákli Krisztián

Két dolog rögtön feltűnik az előadás kezdetekor: a két fókuszba helyezett játsszó és a többiek között elég nagy korkülönbség feszül (ez már eleve érdekes... miként lesz és fel lesz-e használva ez), illetve, hogy az internetes világ és a való világ között feszülő szintén elég nagy különbségről szeretne a csoport mesélni.

A témától kicsit megijedtem. Nagyon gyakori ugyanis és ezért lerágott csontnak tűnik már. Viszont a Berze-kicsik csoport által megfogott módon nagyon szerethető és izgalmas maradt. A kicsik gyermeki világát

párhuzamba vonni a való világgal és a kamaszabbak kissé nyers világát az internetes világgal, kifejezetten jó ötlet volt (csak a kicsiknek jut eszébe ajándékot adni a nagyinak, rajzolnak neki – a nagyobbak és a felnőttek körbeajándékozzák egymást ugyanolyan okostelefonokkal). Nemcsak azért, mert láthatóan a színjátszók ötletei adták a játék alapját és ezért minden poén, vagy éppen nem poén hitelesen szólalt meg a színpadon, hanem mert a téma mélyebb réteget kapott. Nemcsak arról szólt, hogy kevesebbet lógjunk a telefonjainkon, hanem azokról az élményekről, amiket kicsiként szerettünk, de később hajlamosak vagyunk elfelejteni, vagy „átklikkelni”.

CITROMHAL+, Pécs, *A folt*, Amir Algharati, Fenyvesi Mihály

Az „együttjátszás felszabadító hatásai” nevű termék reklámelőadása lehetne ez a produkció. Csoportdinamikailag remekül működő előadást láthattunk, amelynek apró hibái teljesen elfelejtődtek, hiszen a játék és a játék öröme volt a lényeg. Ez látszott a gyerekek minden mozdulatában, előttünk születő improvizációjában és civil mozdulataiban is akár.

A téma kellően egyszerű és követhető: van egy folt, melyben gyerekek élnek. Ott vidámság van, boldogság és színek. A folton kívül minden fekete, nem tudni mi van ott. De biztos ijesztő lények, mi más lenne. Olyan történet, ami a játszók története, olyan félelmek, amik őket foglalkoztatják. Épp ezért elképesztő erővel és energiával játszottak.

Az is kevésbé érdekelt, hogy amilyen szépen épült az elején, olyan gyorsan, elvarratlanul tűnt el a történet. A játék maradt a lényeg. Így van ez jól.

VÁRATLAN FORDULAT, Mohács, *Ellenfények*, Antoni Andrea

Az első pillantáskor élesen kirajzolódott a csoporttal, a játszókkal kapcsolatban, hogy mindent elképesztő igényességgel, precizitással, koncentrációval dolgoznak meg, és nemcsak előadáshelyzetben, hanem feltételezhetően próbák, vagy tréningek alkalmával is. Semmi kosz nem volt felfedezhető az előadásban. Talán épp ezért maradtak kicsit távol a nézőtértől.

Nagyon pontos és fülnek/szemnek kellemes ritmussal nyitott az előadás, ami később eltűnt. Nem azért, mert nem használtak, vagy nem jól használtak ritmust a játszók. Inkább azért, mert monotonná vált a játék. Talán az árnyalatok hiányától, a melankólia egyoldalú megmutatásától. Talán a fekete-fehérségtől, a ríktó színek hiányától. Talán a fegyelem miatt, ami most túl feszessé tette a játékot, és azért, mert az oldás ezen az alkalmon kifelejtődött.

„MESSZI DÉL VADJAI” NEGYEDIK NEKIFUTÁS, Pécs, *Az új tanító néni*, Komlóczi Zoltán

Irigylésre méltó az eszköz és ötlettár, amivel a csoport megalkotta ezt a végletekig kedves előadást. Annyira kézenfekvő és annyira a négy színjátszóra szabott rövid jelenetek alkotják a produkciót, olyan őszinte hitelességgel, hogy szinte eltűnt a játéktér és nézőtér közötti határvonal.

Laza és erőltettség nélküli humorral éltek a gyerekek a színpadon, kezdve a „fiúk rap”-jétől, a „mondatrész rap”-ig. Hozzáteszem, azon kívül, hogy a nézőnek szórakoztatás, a gyerekeknek csupa haszon megtanulni egy nyelvtani szabályt rappelve. Garantált, hogy az megmarad.

A téma is kellően és merészen egyszerű, semmilyen felesleges bonyolítás nélküli. Egy kisfiú szerelmes lesz az új tanító nénibe, ezt versbe szedi, de aztán megijed. Mégiscsak arcpirongató ez a dolog: szerelmet vallani valakinek. Ennyi. És működik.

KODÁLY KICSIK, Pécs, *Mirigy és a többiek*, Gál Éva

A Csongor és Tünde mint irodalmi mű maga a bonyolultság. Színpadra dolgozni és 20 percbe sűríteni maga lehet a kihívás.

Nagyon tetszett az, ahogy a csoport ki-be ugrált irodalmi szöveg és civil, egymásra rákiabálós és önreflektív játékmód között. Ez mindig elképesztően jól működő humorral töltötte meg az átkötéseket, a jeleneteket. Pont jó tempóban lavíroztunk a mese és a civilség között, már ennek ritmusa volt önmagában.

Az előadás a közepe táján viszont átbillent a civilség oldalára, ami már kevésbe domborította ki a két világot átkötő frappáns jelenetek humorát és kreativitását. Ahogy megbillentünk civil oldalra, úgy zavarodtak és kuszálódtak össze a történet szálai is. Mirigy, akit kezdettől fogva követtünk és ismerkedtünk vele, picit eltűnt a végére. Pedig igazán érdekel, hogy miért lett ő a Mirigy.

KÖBÖ JR, Pécs, *Teljesen be vagyok mobil*, Komlóczi Zoltán

Szintén maximálisan hiteles színjátszókkal, pergő és működő dialógusokkal, élő helyzetekkel találkozhattunk az előadáson belül. A lényeg, a téma viszont teljesen köddé vált a produkció végére. Pont addigra, amire kikristályosodott, izgalmassá vált volna. Látszólag a központi probléma az iskolai mobiltelefon-használat volt. Pontosabban az ebből táplálkozó feszültség tanár-diák között. Mindnyájunknak, akik gyerekek között forgolódunk, ismerős a konfliktus. Az előadás központi problémája mégsem ez volt. Egy olyan gyerek drámája helyeződött a középpontba, akit társai arra kényszerítenek, hogy lopja vissza az elkobzott mobilokat,

majd az igazgatónő kimondatja vele bűnösségét. Ez a valódi probléma. Viszont ez a szál épphogy felbukant, feldolgozatlanul el is tűnt. Talán ha több az idő...

KÖBÖ SR, Pécs, *Gyümölcsprés*, Nagy Emese és Szalai Ádám

Ahogy a csoport vezetője el is mondta, a csoport kicsúszott az időből, ami az előadás véglegesítését, jeleket, dialógusok fixálását, pontosításokat és árnyalásokat szolgálta volna.

Ezen a napon „a legkreatívabb és legkísérletezőbb formanyelv”-verseny győztese ez a produkció. A játszó, az egész tér belakásával nagyon sajátos hangulatba varázsolták a nézőket. Pár pillanat alatt elérték, hogy ne csak nézői, részesei legyenek a világuknak.

A téma is rendkívül ötletes, remek alapanyagoknak gondolom, ami kétségkívül megmunkálásra szorul még. Remélem lesz idő arra, hogy a csoport tovább gondolkodjon és dolgozzon az előadáson. Tér az már van, tökéletesen építették fel.

KOMLÓI ÚT 58., Pécs, *A lemez két oldala*, Komlóczi Zoltán

Szintén négy kiváló színjátszót láttunk, akik pusztán a maguk nyersségével hatást érnek el, tulajdonképpen sokszor megszólalniuk sem kell. Pont ez volt az egyik hátránya az előadásnak. Rengeteg szöveget mondtak a gyerekek, és általában olyan szöveget, ami nem az ő koruk nyelvén, hanem egy régebbi időket idéző nyelven íródott.

Amikor nem volt szöveg, csak a puszta játék, látványosan lendületet és energiát kaptak a játszó is, az előadás is, és ha magamból indulok ki, a néző is. Úgy tűnik, a csoportvezetőnek sikerül laza játékélményben tartani a színjátszókat (korábbi példákból is táplálkozva). Ez az irány biztosan előremutató.

Herczeg Diána beszámolója

Komárom-Esztergom megyei bemutató

Tatabánya, 2017. április 21.

1.

Szívküldi

Nagyon valószínű, hogy akik ezeket a sorokat olvassák – többségükben – már nem emlékszenek a magyar rádiózás azon időszakára, amelyben a zenés üzenetküldés rendszeres, mégis ünnepi alkalom volt. Egymástól távol élő, elszakadt családtagok, barátok üzenhettek így, dallal, zenével szeretteiknek, s tehették mindezt a „Szív küldi szívnek szívesen” című műsorban, ahogyan gyerekkoromban emlegettük a *Szívküldiben*. Hogy miért indítok ezzel az emlékekkel? Mert amit 2017. április 21-én Tatabányán tapasztaltam, ilyesfajta melegséget ébresztett bennem. Hogy jóleső üzeneteket küldenek egymásnak a „szívek”.

Mi is történt Tatabányán? Először is – és egyáltalán nem először! – egy remekül, mondhatnám szívvel szervezett rendezvény zajlott, a Weöres Sándor Gyermekszínház Találkozó megyei eseménye, szépszájú résztvevővel. Noha mindannyian tudjuk, egyre nehezebb vendéglátásra, egyéb figyelemre támogatást nyerni, itt mégiscsak megoldották; nem csak hogy szendvicsebédet, de ajándékműsort is kaptak a gyerekek, még hozzá minőségit, Fabók Mancsi bábszínházának előadását. Volt is sikere! (Olyan fontos apróságokról már nem is beszélek, hogy pontos zsűrilapot kaptunk, nem nekünk kellett a konferálás közben felírni mindent...)

A színjátszó találkozó produkcióit két helyszínen, két zsűri előtt mutathatták be a csoportok, még hozzá a szívküldőhöz közelebb állót, a „nagy színpadi” (technikás) vagy a kamaratérben történő megvalósítást választva. Szakall Judittal a Puskin Művelődési Házban, a szűkebb (de egyáltalán nem szűkös) térben néztük végig a bemutatkozásokat, így különösebb technikai igények nélküli előadásokat láttunk. A helyszín házigazdája, munkatársai ugyanolyan empátiával és figyelemmel fordultak a gyerekek felé, mint az Agórában –, csak köszönettel tartozunk ezért.

Összesen hét csoportot láttunk – fontos megjegyezni, hogy három rendező-tanár is két-két csoporttal érkezett.

Az első előadást *Szerelmések* címmel a Délibáb-Színház (Komárom) kicsi csoportjától láttuk. Mikolasek Zsófia rendezte, az ő érdeme a szerkesztés is. A gyerekszínház csoportok egyik kedvelt és sikeres „műfaja” az irodalmi alapú szerkesztett játék. Most ennek egy igen érdekes példáját kaptuk, „friss”, jó minőségű anyagokból összeállítva, középpontba a kapcsolatokat, az érzelmeket téve. Szép, egyszerű színpadkép, jól működő szíves-lufik, kalitka, remek mozgás és jó térformák, eleven jelenlét jellemezte az előadást. A játszó még nem egyenletesen használják készségeiket, de vannak kifejezetten érvényes megszólalások, sok ügyes játék. Az előadás jó példája a mértéktartásnak – a kiváló csoportmunkának, az egymásra figyelésnek, az

értelmezett és érthetően tolmácsolt versek előadásának. Ráadásul annyit markol, amennyit el is bír (*ezüst minősítés*).

A Nagy Gábor vezette csoportok egyik jellemzője, hogy ritkán kérnek minősítést – ám a résztvevőkről többnyire sugárzik a felszabadultság, a játéköröm, a színjátszás szeretete. Most is ebben az élményben volt részünk a Tavirózsa Színjátszó Csoport (kicsik – Tardos) *Hapci király* című előadása kapcsán. Sok játékos ötlettel, ügyesen kezdtek hozzá az ismert Lázár Ervin mese megvalósításához, bár azt gondoljuk, dramaturgiailag nem volt teljesen átgondolt a mese üzenetének végső kicsengése. A remek ötletek megvalósítása ugyan nem mindig volt tökéletes, és a színpadkép is kissé zavarossá válik, de a megoldások kedvesek – és mint már említettem, a gyerekek nagyon hisznek a játékban (*a csoport nem kért minősítést*).

A MAJI Fiatalok elnevezésű csoport Mocsáról érkezett. *Légy az egyetlen* címmel bemutatott előadásuk, Szűcs József rendezésében – meglepő és szokatlan produkciónak bizonyult. A csoport azzal kísérletezik, hogy szakítva a színházi hagyományok legismertebbjeivel, a szövegközpontúval, szöveg nélküli előadást hozott létre. Az etűdnyi játékban a szereplők koncentrált jelenléte figyelemreméltó, a gyerekek fegyelmezetten dolgoznak és szuggesztíven élik át a helyzetet. Sajnálatos módon kissé túl láthatóak a figyelemterelő segéd-eszközök (a jelzőcédulák), de nagyobb problémát okoz számunkra, hogy a történet egy ponton átfordul valami öncélú, valójában előzmények nélküli agresszióba (*ezüst minősítés*).

Mikolasek Zsófia fáradhatatlanul tartja kézben a komáromi gyermekszínházát. A Délibáb Színház nagyok csoportja *A muter, a dzsinnek meg egy napunk* címmel nagyon érdekes és értékes előadást hozott élénk, amely élénk példája annak, hogy semmi sem korai, hogy a gyerekek érzékenyen és értőn képesek nyúlni fontos társadalmi problémákhoz is. Elekes Dóra cseppet sem könnyű művének mellbevágó részleteit Mikolasek Zsófia kortárs hazai és külföldi szerzők vendégszövegeivel dúsította, így hozva létre új, sokszínű, humorral telített, jó képekkel komponáló alkotást. A megszólalások minőségét még lehet csiszolni, lehet finomítani az eszközhasználaton, némely szereplő ugyanis túlságosan is hatásos akar lenni, de rendkívül fontos dolgokról okosan beszélnek a gyerekek, és nem lehetünk eléggé hálásak a közéletiség élményéért. Itt kell megemlíteni azt is, hogy érződik a csapat felkészültségén a kiváló próbafolyamat, amely közösségteremtő erő, és teret enged a gyerekek fantáziájának is (*arany minősítés*).

Csupalány az elnevezése Szűcs József almásfüzítői csoportjának, amelyben – mily meglepő! – csupa lány dolgozik, ráadásul már hosszabb ideje együtt. *Ó, azok a...* című előadásuk lehetne meglepetés is, mégsem válik azzá. A gyerekek valódinak induló történetből „csinálnak” egy nagyon banális, tét nélküli előadást, amiben – mint a szakmai beszélgetés során kiderült – igazi élmények szövődnek általános érvényűvé. Azaz szövődnének, mert a néző ezt a folyamatot nem érzi hitelesnek, inkább csak felvázoltnak, elnagyoltnak. Az ismét szöveg nélkül fogalmazó csapat ezúttal nem lesz erősen jelenidejű, a gesztusok és a fel-feltörő indulatszavak az illusztráció szintjén megállnak. Így érezhetjük az előadást ritmustalannak, akción kívüli üres pillanatokkal telinek. Azt is el kell mondani, hogy a csoport rendkívül nehéz feladatot vállalt a szöveg nélküli történetmeséléssel, ennek dacára némely részletben telített, erős gesztusokat, szép pillanatokot is kaptunk (*bronz minősítés*).

A tardosi Tavirózsa Színjátszó Csoport „nagyjai” fiatalos címmel álltak élénk: *Huawei p8 lite*. Magamtól ki nem találtam volna, pontosan mit jelent a cím – de megtudtuk, hogy egy mobiltelefon elnevezése. A frontális berendezésű színpadkép ezúttal igazolta Nagy Gábor rendezői elképzeléseit, még ha itt-ott lehetne is finomítani a térhasználaton. A rendkívül időszerű problémakört érintő előadás a fiatalok ötleteire és tapasztalataira épült, és mondhatni önkritikusan fogalmazott értékekről, kapcsolatokról, életérzésekről. Őszinte véleményeket kaptunk, azt is mondhatnánk, modern életjátékot, néhány átgondolatlan, ezért gyengítő részlettel. Minden probléma ellenére érett csoport kissé nyers játékát láttuk a virtualitás valóságáról, fontos kérdésekről. És bevallom, jólesett a némiképp biztató, pozitív szemléletű vég (*a csoport nem kért minősítést*).

A megyei találkozó általunk látott előadásai közül – megkockáztatom, a nap előadásai közül – „leg”-nek a helyi, tatabányai Szálka Stúdióé bizonyult. Csak szuperlatívuszokban tudok beszélni a látottakról. *A Macskaherceg kilencedik élete* című történetet (Gimesi Dóra alkotása) úgy mesélik el nekünk a játszó, hogy nem csupán megértjük, de elgondolkodunk rajta. Hogy gyönyörködünk a képekben, a jelmezekben, a zenékben, a játszó érzelmetli megszólalásaiban. A karakterek megformálása (vagyis a szereposztás is) remek, érzékeny, az előadás képekben fogalmaz, mégis üzenetekkel, asszociációkkal, titkokkal teli, elbűvölő. Jól használják a gyönyörű, festett papírdobozokat, a jelmezek csodákra képesek. Teszik mindezt látszólag könnyedén (sok munka lehet mögötte), komolyan véve önmagukat és a történetet. Lírai, mondhatni törekeny szépségű jelenetek sorjáznak, de a kellő pillanatokban meg-megcsillan, sőt, felszikkázik a humor is. Ki kell emelni a gyönyörű tárgyanimációt, a remek kórusokat, az erős színházi jelenléteket. Ha valami kifogásunk lehet, az egyedül a nem kellőképpen működő repülő – ami sajnálatos módon elviszi a nézők figyelmet. És persze még javítható a beszéd plasztikussága! Tudom, hogy egy beszámolóban nem illik a tényszerűséget lelkes tirádákkal megtűzdelni, de nézőként annyira sokat kaptam Tara Andrea rendezésétől, és olyan boldoggá tett, hogy

kénytelen voltam megtenni ezt. Bocsáttassék meg nekem! Maradt azért kérdés is: jó lenne tudni, hogy a tiszteletreméltó munkában mennyi részt kaptak a gyerekek, milyen volt a próbafolyamat, érezték-e, hogy alkotótársak? Remélem, igen (*arany minősítés*)!

Szép nap volt. Az előadások másik felét ugyan nem láttuk, de a zsűritársak elmesélése alapján, ott sem lehetett ok panaszra. Bár több ilyen találkozásra adódna lehetőség. Nagy-nagy elismerés és köszönet a csoportvezetőknek, ha lehetne, „lájkolnánk” a szülői logisztikai háttérrel is. És még egyszer, elismerés és köszönet a Vértés Agórája kedves munkatársainak, Tóth Zsóka szerető gondoskodásának, Vankó Éva (Puskin Művelődési Ház) vendégszeretetének.

Tóth Zsuzsanna beszámolója

2.

A tatabányai Agóra adott otthont idén is a Weöresre érkező gyermekszínházi csoportoknak. Tóth Zsóka és kollégái most is a tőlük megszokott profizmussal szervezték meg az eseményt. A gyerekeket kiállításlátogatás, foglalkozások, valamint Fabók Mancsi káprázatos előadása várta a bemutatók után. Ahogy az elmúlt években idén is két párhuzamos helyszínen rendezték a találkozót a jelentkezett csoportok magas száma végett.

FICSERI – Tatabánya, *Lúdas Matyi*, Bíró Ildikó

A helyi csoport Fazekas-adaptációja élet- és örömteli játék. A történet gördülékenyen, néha talán túlzottan is nagy bakugrásokkal bontakozik ki. A rendező-tanár számára is inkább a csapat lendülete, mintsem a részletek kimunkálása lehetett az elsődleges. Az előadásban kevés az eszköz, a játékosok mindent magukból oldanak meg, ami hol előnyére, hol kárára válik a játéknak. Figyelmet érdemelnek az ízlésesen válogatott, az összhatást színesítő jelmezek, illetve a nap egyik legszebb alakítása a Döbrögít játékos fiúcska személyében.

SZIVÁRVÁNY KÓPÉK – Biatorbágy, *A nagyravágyó feleség*, Szakadátiné Gueth Zsuzsanna

A Pest megyei csoport visszatérő vendég a szomszéd megye találkozóján. Évről évre figyelve a csoport – és vezetője – tevékenységét, azt tapasztalom, hogy tudatos munka folyik náluk. A nagyravágyó feleségben a látvány, a gyerekek játékos jelenléte, a történetmesélés dramaturgiája szerencsés elegyet alkot. Az előadás szimbolikája – a nézők véleményét is képviselő tenger a kezdeti világoskékből egyre zavarosabbá, majd szinte teljesen feketévé válik – erősíti az életével kibékült, de feleségének ellentmondani képtelen halászember drámáját. Szép összjáték, az egyéni alakításokban pedig mértéktartás jellemzi az előadást.

STOKI-SZÍNKÖR – Nyergesújfalú, *Hová tűntek a csillagok?*, Komárominé Lizán Andrea

A Kernstock iskola idősebbjei idén is megmutatták, hogy csoportként és egyénekként is erős színpadi jelenléttel és jelentéssel bírnak. Előadásuk szó szerint is kozmikus magasságokba emelkedik. A csoportvezető tudatosan épít a különböző korosztályok együttműködésére. A magyar irodalom remekeiből összeállított szerkesztett játék a történetmesélés igényével bontakozik ki a nézők előtt. A földi gyereke és az antropomorf csillagok világa költői szépséggel találkozik össze, hogy közösen szüntessék meg a mindkét szférát fenyegető sötétséget. Az előadás tudatosan épít a fény-sötét ellentétre, hol hangjátékba csap, hol pontosan koreografált színpadi képekben fogalmaz.

KSZCS – Tata, *Odüssz-say-ja – nem annyira Odüsszeusz, mint inkább csapatunk kalandjai*, Nedermann Katalin

Izgalmas gondolat- és színpadi kísérlet Homérosz nyomán. Az előadás bátran építi be a csoport tagjainak egyéniségét, történeteit a sztoriba, s nem meglepő módon ilyenkor működnek igazán. Az ókori sztori valójában ürügy arra, hogy a még gyakorlatlan csoport komfortosan érezze magát a színpadon. Az unásig ismert történeten hatalmas tempóban szaladunk át, hogy néha egyik-másik, a játékosból építkező mozzanatnál elidőzve ráismerjünk arra, hogy a mai napig ugyanarról mesélünk.

Varju Nándor beszámolója

3.

VIRGONCOK – Tatabánya, *Kőleves* (magyar népmese alapján), Keresztes Mária

Az előadás legnagyobb érdeme, hogy a vegyes korosztályú csoport játékosai (7-től 15 éves korig) nagyon jól működtek együtt: a nagyok segítették a kicsiket, a kicsik élvezték az idősebbekkel a játékot. A másik erőssége a produkciónak a zene, több fiatal játszott különböző hangszereken, a zenedramaturgia meghatározó volt az előadásban. A zenei sokszínűség ugyanakkor gyakran széttartóvá tette a történetet, a különböző stílusok felvonultatása nem segített a mese értelmezésében. (A produkció ezüst minősítést kapott.)

ZSÁK BOLHA – Tata, *Vonattal érkezünk*, Sulyokné Nagy Tünde

„Felszállás!” Kiáltja el magát egy kisfiú, miután belefűjt a sípjába. A néző is felszáll erre a sok kicsi diákból álló vonatra, bejárjuk velük azt a színes világot, amit kendőkből lengetnek meg előttünk. Az egyszerű esz-

közhasználat segíti a hat- hét éves gyerekek játékát, a történetmesélés folyamatosságát, dinamikáját. A kerdők újabb és újabb térformákra képesek, újabb helyszíneket idéznek meg, egyre- másra új színpozíciók állnak össze. Az előadás pontos dramaturgiája, kompaktsága, letisztultsága lenyűgöző. (A produkció arany minősítést kapott.)

BOZÓKICSIK – Pilismarót, *A brémai muzsikuskok*, Baka Tamásné

A mesét két narrátor lány tolmácsolja számunkra érthetően, követhetően, miközben a többi játész ötletes, gyakran szellemes jelmezbe bújva elevenítik meg a történetet. Egy- egy figura megoldása kifejezetten élvezetes, például a rablóké, ugyanakkor a gyerekek térbeli mozgatása nem mindig megoldott, néha kicsit elvesztesz mozognak a színpadon. Érdemes lenne több „térkitöltős” gyakorlatot játszani a gyerekekkel a próbákön. A 9-11 éves játészókból álló csapat nem kért minősítést.

STOKICSIK – Nyergesújfalu, *Gyere haza Mikkamakka!*, Komárominé Lizán Andrea

Az előadás figurái rendkívül szuggesztívek, jól kitaláltak, amit a jelmezek is erősítenek, a szereposztás is nagyon találónak tűnt. Több kimagasló alakítást is láthattunk, ugyanakkor érdemes lenne kevesebb szöveggel dolgozni a csapatnak annak érdekében, hogy minél több játészra legyen lehetőségük, minél több „színházi akcióban” vehessenek részt. (Az előadás ezüst minősítést kapott.)

Pass Andrea beszámolója

Kecskemétre jönni jó...

Kecskemét, 2017. április 21.

Kecskeméten a megyei Weöresen nem fesztivál, hanem bulihangulat van. Köszönhető ez Józsa Katának, aki nemcsak házigazdája, hanem anyukája is a rendezvénynek. Olyan anyuka, aki mesével kezd és mesével zár. Tudja az alapigazságot: mindenkinek meg kell érkeznie a helyszínre, nemcsak fizikailag, hanem lelkileg-szellemileg is. Ezért aztán mindenkit – minket, zsűritagokat is – felültet Thália szekereére, hogy aztán a híros dallamot (Kecskemét is kiállítja...) bejátszva tényleg ott legyünk az Ifjúsági Otthonban: ott jelen, nem más-hol. Huszonnégy éve nemcsak házat, hazát is ad ennek a fesztiválnak: a szó értelmet nyer, az (Ifjúsági) otthon tényleg Otthon. A végén persze mindenkit haza is szállít a Szekér.

Katán kívül pedig köszönhető ez a hangulat a három gitárosnak, akiből most csak kettő van jelen, így Hódován Péter és Kalmár János gitározik és énekel, együtt a gyerekekkel. Emellett van egy fantasztikus konferansz is, Orsi, a helyi tévétől, aki nemcsak konferál, hanem beszélget, kérdez a látott előadásokról, a jó válaszokat csokival honorálja, és interjúvol játészokat, rendezőket, közönséget. Van közös játék az udvaron, van táncház, a végén pedig kerülnek igazi ajándékok: hangszermúzeumi belépő, játészóházi program, illetve „Círókás” meghívó egy csoportnak, amit nem átall az igazgatónő maga átadni.

Kecskeméten valahogy „emberek” vannak („z” nélkül), és biztos, hogy ők is veszekszenek egymással, és nyilván nem ilyen rózsaszínű minden itt sem, de valahogy szeretünk ide járni, mert jó szó van és párbeszéd és őszinteség...

Aztán – még egyszer – ott van Kalmár János, aki nemcsak gitározik, hanem gyermekszínpadot vezet 40 ÉVE!!! Ezért őt is, és persze rajta keresztül a felsőszentiváni Kísérleti Színpadot is megköszöntjük vetített képpel az elmúlt negyven évből és földi jóval is. Erre válaszul ő is díjakat adott. Ebben a változó korban újra nagy, sőt, talán még nagyobb szükség lenne ilyen emberekre, mint hajdanán: a tanítás-népművelés egyszemélyes intézményeire, akik személyük súlyával ellentételezik a minket körülvevő örületet, oldal nélküli kultúrát, és a szabad választás lehetőségét, intellektuális alapját adják a színházzal való nevelés által. Pedagógiai, emberi munkáját dicséri ez a két emberöltő. Isten élteszen személyesen Téged is, János, ha egy mód van rá, mégse hagy abba, ahogy tervezed!

Ezek vannak... és hogy – visszatérve a fesztiválra – mi nincs? Nincs például egy másodperc üres járat, mindig történik valami, és ráadásul jóízű rutinnal, olajozottan, gördülékenyen, van városi képviselő technikus, aki fényt-függönyt húz föl-le, van nézőtéri ügyelő, van egyszerűen csak segítő arra, ha hirtelen futni kell valahová. És talán nincs... az országban jobban pörgetett, flottabb stáb, de lehet persze, hogy csak én nem látam eddig...

Kecskeméten, Bács-Kiskun megyében színjátészónak lenni jó.

Essék szó az előadásokról, röviden!

A K.A.P. (Kölykök a pincéből) csoport, Siposné Hajdú Margit és Bollerné Kiss Márta vezetésével *Egy másik Dzsungel* címmel időutazásra vitt minket, ahol a dzsungel világát a gyerekek mai világával szembesítették. Maugli megérkezik egy mai iskolába. Az előadás minden színpadi esetlegessége ellenére hitelesen mutatta

be az iskola vad világát, és hitet tett a befogadás mellett. (Bronz minősítés, a csoport a színpadi adaptációért kapott különdíjat.)

Másodikként *A boszorkánytanonc* életét ismerhettük meg egy dramatikus játékban, a kecskeméti Aranyos Drámások előadásában. A csoport vezetője, Nagypál Mária arra épít, amit a gyerekek tudnak, és ami az ő világukhoz közel áll, így állt össze az előadás. A kedves, franciásan könnyed játék remek mesélővel, szép képekkel, jó mozgással és pompás közös szövegmondással mutatja be a kiskamasz „boszik” életét (arany minősítés).

Jászfényszaruról a nagy múltú Napsugár Gyermekszínpad legújabb csoportja érkezett. Kovács Tímea tanárnő vezetésével az osztálynyi létszámú csoport klasszikus mesét, a *Ludas Matyit* dolgozta fel, Tasnádi István változatát használva. A népi ruhába öltözött szereplők alig használtak eszközöket, egy kalap, egy kendő, egy sapka – s máris látható, hogy ki játssza éppen Matyit, vagy ki a liba (tudom, aki mondja). Bár a végére egy kicsit elfáradnak a sok igazságtételbe, azért Döbrögi harmadszorra is csak megverődik, így a csapat elégedetten vonulhat le a színpadról. Az előadás remek példa volt arra, hogy csapatjátékkal, hangszerekkel, sok szerepcserével hogyan lehet élővé varázsolni egy mindenki által ismert történetet (arany minősítés).

A Kincskereső Kölykök Dusnokról *Ál-arcok* címmel a szerepekkel és a hozzá kapcsolódó maszkokkal foglalkoztak, Hodován Péter vezetésével. A fekete alapruhás szereplők körbeveszik a ládát, melyből anyagdarabok lógnak ki. Így kezdődik a játék, melyben a mesék és a klasszikus történetek szerep-álarcaitól indulnak és jutnak el saját életük ál-arcáig. Mit mutatok magamról? Mit látnak belőlem? Mi történik, ha rajtam marad az álarc, és többé már nem tudom levenni. A gitár varázshangjára mozdul az előadás, amiben kiderül, hogy nem feltétlenül lepleződik le mindenki, aki álarc mögé bújik (arany minősítés).

A Lazarcú Maszkák folytatták a fellépők sorát. A Grimm testvérek meséjéből (*Egyszemke, Kétszemke, Háromszemke*) készített színpadi változatot Gimesi Dóra (*Szemenszedett mese*). Ezt dolgozta fel a csoport, Sárosi Gábor vezetésével, *Szembesítés* címmel. A játék egy Szerecsény nevű település falunapjával indul, ahol „disznópörkölt-főző” versenyt rendeznek. Hamar kitűnik, hogy a történet, a mese csak eszköz, hogy elmondjunk a világról valami olyasmit, amit fontosnak gondolunk. A csoport által mutatott színpadi kép reflektál jelenünk számos aktuális kérdésére. Tükröt tart – mint a jó színház teszi – az életünknek: szól az ünnepeinkről, a testvéri irigységről, az egészségügyről, a migrációról, a másságról. Ebben a sok szálon induló történetfolyamban egyszerűségével és tisztaságával emelkedik ki a kecskebáb és a lány szívet gyönyörködtető játéka. (Arany minősítés, különdíj Petrov Pannának.)

A kiskakas gyémánt félkrajcárja örök meséjének feldolgozásával készült a Sugovica csoport. Kenderike címmel bemutatott előadásuk rendezője, Szlavikovics Ferencné egy új kakast hoz a baromfiudvarba, akit a tyúkok tanítanak ki a kukorékolásra. Ügyesek, jó ritmusban játszanak, látszik, hogy a kezdeti bizonytalanságok ellenére ígéretes csoporttal találkoztunk. Bízunk abban, hogy a játék még egységesebb, a jelzések még következetesebbek lesznek a következő produkciójukban, hiszen az egyszerű papírtányérral még annyi mindent el lehet játszani. (Bronz minősítés, különdíj a közönségteremtésért.)

A kecskeméti Liliomszörnyek Borsosné Horváth Krisztina vezetésével *A bréMAI muzsikások* címmel készítették előadást Gimesi Dóra-Veres András bábelőadásának szövegtanulmányából. A címben is jelzett maiság a nézőtérben is elgondolkodtatta a jelenlévőket – mi az a Bréma, ahová vágyunk, van-e kiút saját jelenünkből, csapdahelyzeteinkből. Az előadás azonban, értékes pillanatai ellenére, számos kérdést is felvet színészvezetésben, kellékhasználatban. Sok a zenei bejátszás, néha már zavaró is a sokfélesége. A rablók közösségi játéka kiemelkedik a történetből, ám a többiek egyéni szerepábrázolásban nagyon különböző szinten vannak. Kifelé játszunk, magunkra állandóan reflektálva, vagy befelé éljük meg a helyzeteket – a sokféle színpadi megoldás, a felvállalt eklektikuság felveti azt a kérdést is, hogy vajon mindig segítség-e a szövegtanulmány (ezüst minősítés).

Szolnokról jöttek a Kassai-sok. *Csak egy mese...?* címmel Lázár Ervin *Szegény Dzsoni és Árnika* című meséjét dolgozták fel. Darabontné Juhász Zsuzsanna rendezésében igazi közösségi színjátszást mutattak be a szolnoki színjátszók. A karakterek közül kiemelkedik a boszi szerepét játszó kislány, úgy látszik, Kecskeméten aznap boszi-nap volt. Remek ötlet a ritmushangszerek, az élő zene és az árnyjáték használata, bár tegyük hozzá, mindegyik felhasználása lehetne egy kicsit változatosabb. Megállapítható, hogy az ilyen hosszú mesék esetén nem baj, ha nem játszunk végig a történetet, hanem csak egy részletet mutatunk belőle, annyit, amennyit a játszó és a közönség is elbírnak (ezüst minősítés).

A Kísérleti Színpad Felsőszentivánról érkezett, Mészöly Miklós meséjét Kovács Imre Attila dramatizálta, ezt dolgozta fel a csoport Kalmár János vezetésével, *Dejónékem* címmel. A színpadon megjelenik egy úr és annak állandó kísérője, a bakó. Hatalmi képlet. A falak is azt a dalt suttogják, hogy „jó, jó jó, jó, de jó nekem” Mintha nem is gyermekszínjátszó produkciót, hanem egy alternatív színházi eseményt látnánk valamikor a nyolcvanas évekből – a színpadról fenyeget minket a hatalom és szembesülünk a bependerülő bohóc debil bölögetésével, így alakul át az egész játék egy abszurd szertartássá. Fogom a fejem, mert értem az üzenetet,

remek a csoport összjátéka, jó a bakó, de közben túl sokáig ugráltatják a bohócot, szinte zavarba ejtő az ugrálása. Hiányzik még jelenet a hatalomról, a hatalomnak való megfelelésről, hogyan győzhet az idiotaság a józan ész felett. Értem és érzem az elkeseredést, én is ugyanebben az országban élek, csak arról nem lettem meggyőződve, hogy ezt az üzenetet ebben a formában minden színjátészó is ugyanúgy értette a nézőtér (ezüst minősítés).

A süket király címmel Frady Endre művét dolgozta fel a Csiribiri Társulat Vass Eysen Ábel és Wamzer Gabriella vezetésével. A szerző alapvetően szövegpoénokra épülő színdarabját eredetileg is gyermekeknek készítette, eredeti célja egy osztály zenei képességeinek bemutatása volt a leendő elsősök előtt. A Csiribirik játéka számos helyen még nem egységes, remek megoldások keverednek esetleges ötletekkel. Látszik, hogy az abszurdba hajló játék nem áll messze tőlük, melyhez talán jövőre mívesebb alapanyagot találnak. Így lelkesen ordítanak szegény süket király előtt, ám a szöveggönyv által felkínált szűk keretet sajnos nem tudják átlépni (ezüst minősítés).

Csókaland, avagy komámasszony kéreti... címmel mutatkozott be a kecskeméti Liliom Színjátészó Csoport. Borsosné Horváth Krisztina vezetésével a 12 csóka meséjét dolgozták fel közösen a gyerekekkel. A játék egy osztályteremben kezdődik egy iskolai szünetben, majd elindul a mese, melyben követjük az ismert történet állomásait. A szépen végiggondolt játékban kiemelkedően jó a mozgás. A játék vége egy kicsit „tanulóságra” sikeredett, de ez nem von le az előadás értékeiből. A koreografált táncok mellett a jelenetek lehetnének még átgondoltabbak, de így is a nap egyik legjobban végiggondolt előadását láthattuk. (Arany minősítés, különdíj a koreográfiáért.)

Próba!? címmel a Kalamajka Együttes zárta a kecskeméti találkozó bemutatóit. Cziczó Attila *Majdnem próba* című műve nyomán egy színjátészó csoport (vezető nélküli) próbájába csöppenünk, ahol a csoport végigveszi, mit kellene előadniuk „a Weöres”-re. Vass-Eysen Ábel és Wamzer Gabriella vezetésével egy ígéretes gyerekszínjátészó csoportot mutatnak be, s ennek a szerepnek minden tekintetben megfelelnek. A verses összeállítás remek, a válogatáson esetleg lehetne csiszolni. Az etűdök közé kitalált párbeszédnek sajnos még egy kicsit döcögősek, de ezt feledtetni tudja velünk mindaz a sokféleség, amit az egész éves munkában elsajátítottak és fel tudtak tenni a színpadra (ezüst minősítés).

Körömi Gábor és Pap Gábor beszámolója

Zala megyei bemutató

Zalaszentgrót, 2017. április 22.

1.

A Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátészó Találkozó Zala megyei fordulójának nagyszínpadi előadásai egységes képet mutattak. A produkciók átgondolt és következetes munkák voltak melyek közül egy bronz, hat ezüst és két arany minősítés született. A zalaszentgróti művelődési ház színpada a felező függöny behúzásával arányos, a játszó és a rendezők által is kezelhető méretű játéktérrel biztosított a csoportok számára.

Az előadások többségének hiányossága a játszó mozgásának megoldatlansága és a drámai helyzetek átgondolatlansága volt. Sok esetben láttunk passzív, egyhelyben álló gyerekeket a színpadon, akik a megszólalásukra várva civilként léteztek, kilépve a játszandó színházi helyzetből. Másik fejlesztendő terület lehet a mondathangsúlyok gyakorlása. Ez utóbbi összefügg az első kérdéssel, hiszen amint értik a játszó, hogy pontosan miről szól a jelenet, a figurájuk mit szeretne elérni az adott szöveggel, a hangsúlyok is pontosabbak és igazabbak lesznek.

A nagykanizsai Péterfy csoport Móra Ferenc *Sose volt király bánata* címmel hozott előadást. Jakab Andrea vezetésével arról gondolkodtak a diákok, hogy mi történne ma egy olyan királlyal, aki nem tud elaludni. Mind az alapötlet, mind a formai megoldások (bábhasználat, laptop, telefon használata) szépek voltak, a gyerekek többsége láthatóan magáénak érezte a produkciót. Értékelésünkben a bátrabb, játékosabb előadásmódra és a bábos lehetőségek jobb kihasználására biztattuk a csoportvezetőt (ezüst minősítés).

A Szentpéterúri Színjátészó Csoport *Helén, a tehén* címmel mutatott be rövid vígjátékot. A betlehemezésben korábban nagy sikereket arató csoport ezúttal a játékosság és a felszabadult játék jegyében választott darabot. A félreértésen alapuló helyzetkomikumot jól megoldották a játszó, többen valóban felszabadultan és energikusan építették a szituációkat (ezüst minősítés).

A becsvölgyei Szegek színjátészói a nap legígéretesebb megoldását mutatták a színpadi tér használata szempontjából. A három helyszínen játszódó *Auguszt a karácsonyi liba* című történet mindhárom helyszínét egyszerre láthattuk a színpadon, ami egyszerű és magától értetődő könnyedséget, míg a történet középpontjában

álló gondolatok: a szeretet, a megértés, és az ezekből következő csoda szép ívet adott a játéknak (ezüst minősítés).

A Dominik drámacsoport Murakeresztúrról Szilágyi György *Hófehérke és a hét elgyötört törpe* című rádiókabaréra írt, de televíziós változatban is ismert jelenetét mutatta be. Miközben a témaválasztás kevésbé tűnt szerencsésnek, egy-két igazán erős színészi teljesítményt láthattunk Kovácsné Kővágó Anna rendezésében. A játék és a próbafolyamat jó gyakorlat lehetett a közös játék szempontjából, hiszen a ritmus és a poentírozás elengedhetetlen az általuk választott műfajban (ezüst minősítés).

A nagykanizsai Regélők csoport *A gyevi bíró* ismert történetét dolgozta fel. A játékosok érezhetően tudták, hogy merre tart a játék és mi az a szituáció, amit játszanak, így sok érvényes és igaz pillanatot láthattunk az előadásban. Délyné Csere Andrea rendezése lendületes produkciót hozott létre, melyet két lassabb átdíszítés szakított meg. Az élőzene használata szintén kiemelendő az előadásban, főleg, hogy a nap egyetlen zenét is használó előadása volt (ezüst minősítés).

A Galambokról érkező Vadócok csoport *Meghalsz, Banya!* címmel készített előadást. A gonosz feleség jobbra cserélésének történetét elmesélő szöveget nem éreztük a gyerekek számára igazán fontos témaválasztásnak. Az előadás pozitívuma, hogy nagyjából arányos méretű szerepeket sikerült kiosztani a csoportban. A nap leghosszabb előadásának főszereplői jelentős mennyiségű szöveggel dolgoztak, ami egy-egy szövegfelejtés miatt zavart is okozott a színpadon (bronz minősítés).

A zalaszentgróti színjátszók két előadást hoztak a fesztiválra, mindkettőt Keszei Judit rendezésében. Az ő két előadását minősítettük arany oklevéllel. Rendezései átgondolt, pontos, szépen kivitelezett előadások. A *Bolondos királyság* gördülékeny, gyors jelenetváltásokkal megoldott, okos dramaturgiai érzékről tanúskodó előadás, remek szereposztással. Másik előadása, a *Csiribiri komédiák* önironikus, a színházra mint fikcióra is utaló, jól szerkesztett játék. Az egyenes történetmesélés helyett rövid, humoros etűdökből álló jelenetsor a Szivárvány csoport tagjainak felszabadult játéka (arany minősítés).

A keszthelyi Egrysek *Idővarázs* című játéka remek témafelvetéseket kínált. Az előadás felveti az időgép, az osztályközösség, az iskolai órák, a tanár-diák viszony problémáit, elmélyülést vagy komolyabb gondolkodást azonban nem mutat ezekről a jó játéklehetőséget adó kérdésekről. A gyerekek szerepbe lépését segíti, hogy saját korosztályukat és az általuk ismert iskolai közeget kell megjeleníteniük a színpadon (ezüst minősítés).

Az előadások után, a szakmai megbeszélés alatt a gyerekeknek táncházzal és vetélkedővel készültek a szervezők, ami az eredményhirdetés előtti felfokozott hangulatból és rengeteg pozitív energiából ítélve remek időtöltés lehetett. Köszönjük a szervezőknek ezt a napot.

Somogyi Tamás beszámolója

2.

Ahogy azt már megszokhattuk, mi szerencsések, akik Zala megyébe mehetünk zsűrizni, Varga István és szervező csapata idén is kitett magáért. A kicsi és nagyobb csodákat sokáig lehetne sorolni, kezdve azzal, hogy a tavaly is magas számú jelentkező után idén 18(!) csoport vett részt a találkozón, folytatva addig, hogy üres kézzel senki nem távozott Zalaszentgrótról – az előadások után izgalmas vetélkedő várt a gyerekekre, míg a pedagógusok a zsűri szakmai észrevételeivel gazdagodhattak.

KISOROSZLÁNOK, Lendva (Szlovénia), *Aranyszőrű*, Koter Gizella, Nadj Éva és

DIÁKXÍNPAD, Lendva (Szlovénia), *Az emberke tragédiája*, Nadj Éva

Koter Gizella hosszú évek óta szervezi a magyar kisebbségi színjátszást a határ másik oldalán. S emellett, hogy a gyerekeket évről évre felkészíti a Weöresre, még arra is jut ideje, hogy saját magának utánpótlást neveljen – többek között csoportvezetőként/rendezőként Nadj Éva személyében. A lendvaiak vendégszereplése minden évben izgalommal kecsegtet. Az idei két előadásban közös volt a gyerekek nyílt szívé, örömmel teli játéka. Heroikus munka áll mindkét előadás mögött, hiszen a színpadra állítás nehézségei mellett azzal is meg kellett küzdeniük, hogy a gyerekek egy részének a játék nyelve bizony nem az anyanyelve. Az *Aranyszőrű* kedvesen, kissé vázlatosan elmesélt Máttyás-történet, melyet a gyerekek láthatóan jól ismernek. A helyenként döcögős, erős kihagyásokkal élő mesélést egyszerű színpadi eszközök, pár jelzéssel helyre tett tér-váltások igyekeznek segíteni.

A DiáXínpad *Az emberke tragédiájá*-nak valójában kevés kapcsolódása van az eredeti Karinthy-anyaghoz. Inkább csak ürügy arra, hogy a fiatalok saját akadályaikról, identitáskeresésükről beszélhessenek. A megszólalásaik is akkor a legizgalmasabbak, amikor a megírt szövegen átüt a saját nyelvezetük.

ÉLETFA, Keszthely, *Az egerek gyűlése*, Boldizsár Bernadett

Kifejezetten jól szervezett, biztonságosan koreografált, játékidejét tekintve is mértéktartó előadást láthattunk a keszthelyi csoporttól. Boldizsár Bernadett biztos dramaturgiával vezeti végig a jól ismert történetet. Ízléses jelmezekkel, kissé funkciótlan díszletelemekkel dolgozott az előadás, mely minden játészónak juttatott kicsi megmutatkozási lehetőséget, miközben szépen tudtak csoportként is működni a kisiskolások.

CSÚCSFEJEK, Zalalövő, *A láthatatlan kisfiú*, Bischofné Heisinger Katalin

Ritka az olyan előadás, ami úgy születik, ahogy a zalalövői csoporté – egy alsós gyerek odaáll a csoportvezető elé és arra kéri, hogy írjon neki egy darabot, amelyekben láthatatlan lesz... És láss csodát, a csoportvezető komolyan veszi a gyerkőc kérését és megteszi – ír egy darabot. És a darab működik. Szcenikailag van még mit dolgozni vele, de a csoport színpadi munkája lenyűgöző. A csoport mellékszerepeket játszó idősebb tagjai hihetetlen alázattal segítik a kisebbek, a főhősök munkáját, miközben bátor dramaturgiai megoldásokkal tartja mederben csoport és vezetője a történetet, úgy, hogy a végén még egy kis könnyelmorzsolós-örök tanulságra is futja nekik anélkül, hogy rózsaszín ködbe burkolózna a színpad.

SZÍNJÁTSZÓ KÖR, Zalaszentbalázs, *A fortélyos lány*, Horváthné Kovács Andrea

Az előadás színpadi látványát bizony a nagy színházak is megirigyelhetnék. Jól összeválogatott, ízléssel elkészített jelmezek, használható és jól bepróbált kellékek – egyáltalán kreatív ötletek segítik a nap második Mátyás-történetének elmesélését. A dramaturgia is letisztult, bátran hagyja el a sztori egyes, a csoport számára felesleges elemeit. A rendező a díszletelemek segítségével szűkíti le a teret, így az előadás – másokkal ellentétben – könnyedén találja meg a helyét, biztonságot nyújtva játészónak, valós színpadi élményt a nézőnek.

FUSZULYKA, Gutorfőde, *Játészunk lakodalmast*, Borbélyné Kovács Erika

Kicsi település még kisebb iskolája, ahol csodák születnek két tanító néninek köszönhetően cigány és nem cigány gyerekek részvételével. Az előadás a tanító nénivel kezdődik, aki igazi népdalénekes hanggal hívja játékba diákjait. Akik jönnek és hihetetlen energiákkal – énekben, mozgásban, prózában egyaránt – elevenítik meg a hagyományos falusi lakodalmast játékokat. Műfajilag nehéz is lenne besorolni az előadást – valahol a tánc-, a daljáték és a dramatikus népi hagyományok mezsgyéjén kereshetjük a megfjtést. A gyerekek és tanítójuk olyan egységben, játékedvvel, magabiztosan vannak jelen a színpadon, ami hitelesíti az amúgy erősen fölénk lött történetet. Ha hagyományok megismertetéséről van szó, azt valahogy így érdemes csinálni. S ha még hozzátesszük, hogy ezek a gyerekek képesek megfogni egymás kezét és őszintén egymás szemébe is tudnak nézni, akkor azt hiszem, egyértelmű, hogy nagyon jó helyen vannak Erika néninél.

RI-CSAJOK, Nagykanizsa, *A csodapatika*, Delyné Csere Andrea

Delyné Csere Andrea csoportvezetőé az érdem, hogy merte rövidebbre hagyni az előadást, amely üdítő színfolttja volt a napnak. A játészók felnőtteket megszégyenítő jelenléttel bírtak, s nem csak magukra, de egymásra is végig nagy figyelemmel tudtak lenni – hála és köszönet érte –, megszólalásaik életteliiek, egyáltalán az egész játék igen frappánsan lebonyolított és humoros volt, s a végén gazdagabbak lehettünk a tanulsággal is. Érdemes volna még jobban a lányokra szabni az alapanyagot, azon az áron is, hogy belenyúlunk az eredeti szerzői koncepcióba.

BAGLYOCSKÁK, Galambok, *Bendegúz iskolába megy*, Adorján Józsefné

Újabb kistelepülés, újabb debütáns, újabb óriásokkal. A maréknyi gyerek vezetője segítségével a jól ismert *Indul a bakterház*-sztorit gondolta tovább, természetesen Bendegúz kálváriáját tartva a középpontban. Az ő történetükben az égetni való rossz gyerek az iskolában követ el ilyen-olyan csintalanságokat annak köszönhetően, hogy a szabályoknak, melyeket áthágott, miképpen ő fogalmaz: nem volt tudatában. Az előadás kissé statikus, így Bendegúz tetteit csak az elbeszélésekből ismerjük meg, látni nem látjuk azokat. A kis csapat nagyon – kissé talán túlzottan is – fegyelmelzetten játészta végig az előadást.

CSACSOGÓK, Csesztreg, *Egyszervani komédiák*, Kovácsné Papp Renáta

A csesztregiek mindjárt két történetet mesélnek el nekünk, s milyen jól teszik! Petkó Jenő *Egyszervani komédiáit* rutinos játékkal, az egyéni játészói értékeket is szem előtt tartó csoportmunkával állítják színpadra. Kifejezetten szép jelmezekkel, helyenként túldíszletezve mesélnek szeretetről, emberi hibákról és az azokon való felülemelkedésről. A csapatból sugárzik a játéköröm, az egymás és a színpad iránt viselt alázat. A játészók épp abban a korban vannak, amikor már ideje szerelemről, a másik nem megismeréséről, elfogadásáról beszélni, s ezek az egyszerű történetek kivált alkalmasak erre a feladatra.

Összegezve elmondhatom, hogy Zalaszentgrót 2017-ben is magas színvonalú, országosan is figyelemre méltó megyei találkozót hozott össze, amelyért a szervezőket és a résztvevő, magas színvonalon játészó csoportokat is köszönet illeti meg!

Varju Nándor beszámolója

Veszprém megyei bemutató

Pétfürdő, 2017. április 22.

Színvonalas, jó hangulatú előadásokat láthattunk április 22-én a Pétfürdői Közösségi Ház és Könyvtárban, a Weöres Sándor Országos Gyermekszínház Találkozó Veszprém megyei fordulóján. A résztvevő csoportok vezetői kiemelték a rendezvény gyermekközpontúságát: nemcsak az előadások (döntő többsége) szólt ennek a korosztálynak, de a kísérő programok is a gyerekek aktív és tartalmas szórakozását szolgálták.

A rendezvény Pétfürdő életében betöltött szerepét mutatja, hogy mindvégig aktív közreműködőként volt jelen Horváth Éva, a település polgármestere és Angeli Katalin, a Közösségi Ház vezetője. A zsűri tagjai Kucsera Károlyné Kovács Szilvia drámapedagógus, valamint Neuburger Éva és Zalavári András drámapedagógia-tanárok voltak.

Az előadásokról

A Széplelkek Társulata Veszprémből érkezett, színjátszói a Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény sajátos nevelési igényű tanulói közül kerültek ki. Brenner József és Redler Marianna rendezésében Rideg Sándor *Indul a bakterház* című regényének egy részletét állították színre *Meghalsz, banya!* címmel, amelyet a szereplők példás együttműködése, egymásra figyelése, és a remekül testre szabott karakterek jellemeztek (*ezüst minősítés*). Bendegúz alakításáért Rupa Dominik különdíjban részesült.

A veszprém-gyulafirátóti Kék madár színjátszó csoport egy, a közösségi hálón rengeteg megosztást begyűjtő animációt adaptált Juhász Attila rendezésében. A *Kötélék* című előadásuk forrása a Cuerdas Pedro Solis alkotta rajzfilm egy mozgásképtelen kisfiú és egy egészséges kislány barátságát meséli el. Nem véletlen, hogy eredetileg sem élő szereplőkkel, hanem animációs figurákkal készült a mű – a színpadi megvalósításba még a leggyakorlottabb színjátszók bicskája is beletört volna. A gyulafirátóti gyerekek pedig közel sem ennyire rutinosak. Az adaptáció különös gyengéje volt, hogy élő színpadi előadásban próbált filmes logikát, ábrázolásmódot megvalósítani. A főszereplőt, a Máriát alakító Molnár Lilit a zsűri különdíjjal jutalmazta.

Benkó Zsófia Anna három csoportját is elhozta a találkozóra. Mindhárom produkciót letisztult mozgások, látványos koreográfiák és lelkes, örömteli játék jellemezte. A darabokban mindenki valódi szereplési lehetőséghez jutott: senki, még átmenetileg se kényszerült „élő díszlet” funkcióba. Az Ajkáról érkezett Alakváltó Kaméleonok csoport felsősei egy iskolai helyzetet, a testi fenytés témakörét járták körül a saját rögtönzéseikre épülő jelenetekkel, „*Vissza?!?*” címmel. A csoportnak ez volt az első közönség előtti bemutatkozása, és a drukks miatt a beleélés ezúttal kicsit kevésbé sikerült (*bronz minősítés*). Viszont Anna alsós csoportjait, akik szintén először szerepeltek közönség előtt, úgy tűnik, doppingolta a helyzet. A noszlopi *Atombomba* csoport *Grimm Hamupipőkéjét* dolgozta fel rengeteg mozgásszínházi és pantomimes elemmel. Ötletes megoldás volt a szereplők többszörözése, és a történet részleteinek más-más kiscsoport általi bemutatása (*ezüst minősítés*). A magyarpolányi *Galagonya* csoport ugyancsak *Grimm* mesét, a *Csipkerózsikát* vitte színre. Jól komponált, hatásos állóképekkel, remekül alkalmazott mozgásos megoldásokkal és kevés szöveggel dolgoztak – mindezt jó arányérzékkel vegyítve. A megszólalások kapcsán említésre érdemes, hogy például az eseményeket bejelentő fanfáros trió minden alkalommal olyan precíz, pontos, egyszerre történő beszédet produkált, amilyen profi színészeknél is ritkaság (*ezüst minősítés*). A mozgásos elemek remek alkalmazását a zsűri különdíjjal ismerte el.

A berhidai *Pereszke* csoport Lázár Ervin *A fába szorult hernyó* című meséjét alkalmazta színre. A Fésűs Éva és Zeller Andrea által rendezett előadás jó érzékű stilizálással ábrázolta a történetet, eszközként kizárólag lufikat (a hernyó szinkronhangjaként is), na meg egy létrát alkalmazva. Az előadásban a csoport minden tagja valós szerephez jutott, amit a gyerekek nagy játékkedvvel, energikusan, egymásra példásan figyelve valósítottak meg. A csoport különdíjban részesült az ötletes eszközhasználatért (*ezüst minősítés*).

A berhida-peremartoni *Persze* csoport felsősei évek óta alkotnak kis létszámú, együtt játszó társulatot. Fésűs Éva rendező ezúttal Tasnádi István *Farkas és Piroska* című meséjét adaptálta (még egyvel tovább) *Farkas kontra Piroska* címmel. A bírósági tárgyalás keretjékében a két szemben álló fél részrehajlóan adja elő (és ábrázolja) az amúgy mindenki által ismert történetet. A nézők is több alkalommal megszólíttatnak a darab során. Remek karakterek, kitűnő játék, variálható doboz-díszlet, valamint sok ötlet és csavar jellemzi az előadást (*arany minősítés*).

A területi fordulóra az arany minősítésű *Persze* csoport mellett az ezüstök közül a magyarpolányi *Galagonya* csoport *Csipkerózsikáját* és a berhidai *Pereszke* csoport *A fába szorult hernyó* című produkcióját javasolta.

Zalavári András beszámolója

LAZARCÚ MASZKÁK: Szembesítés

Ciróka Bábszínház, Kecskemét
Csoportvezető-rendező: Sárosi Gábor
Kaposi Máté felvétele (Pécs, 2017. június 10.)

PEMETEFŰ: Szédeli

Szegedi Jerney János Általános Iskola, Szeged
Csoportvezető-rendező: Lovai Ágota
Perényi Balázs fotója (Szeged, 2017. május 12.)

